

BUDAPESTI CZÉGEK.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
 első magyar mű- és vegyertisztító intézet
 Budapest, Ferencz-körút 20. sz.
 Férj- és nő ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó cikkek a legutányosabban tisztítottak.
 Posta ertesítés után a ruháért hához küldünk és vissza küldjük.

Fényképezési készüléteket
 műkedvelők számára, legújabb uti-távosóveket a tirage rapid, kitűnő szemüvegeket megvizsgált maximal-láshóméretűket, Aneroid (légsúlymérőket) szabadalmazott rajzeszközöket ajánl
CALDERONI ÉS TARSA.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfitávirat- és fehérnem-raktára.
 BUDAPEST,
 V., Koronaherczeg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Árjegyzék bórmentve.
 Csaknem ösze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) özvegyével.

Jókai Miklós regényei.
 80, 90. füzet.
 Új olcsó kiadás.
Regényes képletek.
 Második kiadás.
 Ara a két füzetből álló kötetnek 1 forint.

Tanulmányokat
 Nővelőknek
 Gyermeknevelésnek
 Érdemesnek
 ajánl
 és
 elhelyez

Gerson Anna asszony
 BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (félemelet).

A „Budapesti Czim és Lakjegyzék“ legközelebbi kiadásában kerül Lakás- és átalakításokra vonatkozó oly tudósítások, melyek még a kinyomatás napjáig a szerkesztőségbe (IV., Egyetem-utca 4.) érkeznek, díjmentesen vétetnek fel. A hirdetésekért, külön beiktatásokért és közleményekért járó díj minden nyeresékes kizárásával a lehető legcsekélyebbre van szabva.
 E művel kapcsolatos megrendelések s egyéb úrlapok a t. érdeklődőknek kiadóhivatalkban bármikor kiszolgáltatnak, kiváratra postán is meg küldetnek.

Hazai ipar.
LÉDECZY SANDOR
 szongora- és pianino gyára
 Kossuth Lajos-utca 15. sz.
 Gyár: Dandár-utca 26. sz.

Blätterbauer R.
 a frankfurti Raff-Conservatorium volt tanárnője, leczkéket ad szongora játékokban és zeneelméletben.
 Lakása: Üllői-út 21. földszint 4. ajtó.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindenemű fényképezési gépek és készülékekből.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzék ingyen és bórmentve.
 Új! A fotografálás elemei. Ara 2 frt

Gummiárak,
 betegpótlási cikkek sérülők (összerek F. Berguerand párisi gyárostól), legelőnyösebben beszerezhetők
Polgár Sándor egyetemi kötszerésznel,
 Budapest, Erzsébet-körút 50.

49. SZÁM. 1895. BUDAPEST, DECEMBER 8 42. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre - 6 • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt félre - 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 5.- Kétholdi előfizetéshez a postailag meghatározott viteldi is csatolandó.

LATZKOVITS A.
 CS. ÉS KIR. SZAB. ING-GYAROS
 IV., Váci-utca 22. BUDAPEST. IV., Váci-utca 22.
 6153 (Nemzeti szálloda.)

Legnagyobb raktár
 férfi-fehérneműk, fehér és színes ingek, lábravalók, gallér- és kézelőkben, dús választék a legújabb keztyűk, zsebkendők, harisnyák és mindenféle tricót-cikkben; utazási ingek, sapkák, plaidok, esernyők, nadrág-tartók, ing-gombok, stb.
 Óriási választék elegáns nyakkendőkből!!!

Telefon 1156. **Ditrichstein M.** Telefon 1156.
Lakás- és ablaktisztítási padló-beeresztési vállalat.
 V. ker., Erzsébet-tér 13. szám alatt.
 Tisztít alaposan, pontosan és olcsón egész lakásokat, új épület, üzleti helyiséget; ugyszintén padlók beeresztése és lakirozása legjobban lesz eszközölve, továbbá elvállalja a férgek alapos kiirtását.
 Ablaktisztítás bérletben nagyon olcsón és pontosan, esakis megbízható munkások által.

Magyar fém- és lámpaárú-gyár részvénytársaság
 BUDAPEST-KÖBÁNYA.
Petroleum-lámpák
 a legegyszerűbb kivitelű a leghatékonyabb.
Herrmann M.-féle szab. villam-lámpák,
 a létező legjobb
Petroleum-lámpa.
 Légzszeszcsillárok, fém- és díszműtárgyak.
Unikum-lámpa
 a legezlszerűbb használati lámpa.
Valódi király-olaj
 legjobb biztonsági petroleum.
 Raktárak Budapesten: V., Gizella-tér 1. * X., Jászberényi-út. VI., Ter's-körút és Király-utca sarkán.

Hapezi!
 Nátha elleni szer!
 Belsősdin használni!
 ITNYILIK
 Ara 35 kr. A vidék számára bórmentesen, az egész előzetes bekioldása után 50 kr.
 Főraktár: **József-utca, Budapest király-utca,** valahol mint minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben.
 A „Franklin-Társulat“ kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható:
Kielland L. Sándor.
MÉREG.
 REGÉNY.
 Norvégból ford. **Ritókó Emma**
 Ara füve 1 frt 30 kr. Vasárnaponként 1 frt 50 kr.

Ujdonságok
 NŐI SZÖRMEÁRUKBAN,
 URI VÁROSI BUNDÁK
 ÉS URI UTAZÓ BUNDÁK
 dús választékban készleten. Megrendeléseket mérték szerint pontosan és szolidan eszközölnek.
FREUD és CZIRING szőcsmezterek, Bpest, Deák Ferencz-utca 19.
Mack-féle reichenhalli fenyőtű-olaj
 legfin. párlat, 35 év óta Ausztria-Magyarországon legjobban bevezetve, orvosilag ajánlva, mint kitűnő belégozó és bedörzsölő szer és szoba-illat; eredeti üvegeskben ára 60 kr., s a gyógyszerárak- és drogeriákban kapható.

A „TRANSYLVANIA-SZAPPAN“ a legtisztább természeti termék, minden állati zsiradék és más ilyen anyag nélkül.
Egyetlen természeti szappan a világon
 a mi „Transylvania“ hidegvíz mosó-szappanunk! Az arcz, fehérmé, selyem, gyapjú, gyapot és lenzövet, valamint bőrneműek számára! E szappan használata a legkiadósabb fehérmé, mosásnál, a melyek egyszeri beszappanozása hideg vagy langyos vízben és kifőzére minden zsírtól a legalaposabban megtisztulnak.
 Szappanunk semmi lugot vagy más maró anyagot nem tartalmaz, ezért használata a mosó ruha nagy kímélésével jár.
 Továbbá a Transylvania-szappan kiválóan alkalmas mint pipere-szappan a mint gyógyszer-szappan a bőr különféle kiütésinél, mint dobróz, pörzsítés, a bőr felszépítésére stb.
 A mi szappanunk ugyszintén nélkülözhetetlen a postógáraknál, mert a legpiszkosabb, összetapadt gyapjufajokát is, egyszerű hidegvízben meglepő gyorsan tisztára mossa puhává és selyemszerűvé teszi, a nélkül, hogy színváltozást okozna.
 Az osztr. csász. és magy. kir. kiz. szabadalmazott „Transylvania“ hidegvíz mosó-szappan gyár központi megrendelő intézete:
RAKÓCZY M. tanár, BUDAPEST, VI., Csengery-utca 39. sz.
 A hova az összes megrendelések intézendők.

OTTÓ FŐHERCEG.

OTTÓ FŐHERCEG ÉS NEJE, MÁRIA JOZEFA FŐHERCEGNŐ.
 Pár év óta gyakrabban nyílik alkalmunk, hogy uralkodó-házunk egyik kiváló ifjú tagját, Ottó főherceget emlegessük, s így mind inkább-inkább megismerjük. Régebben csak vendégül fordult meg Magyarországon, különösen a boldogult Rudolf trónörökös által tartott görgényi vadászatokon; ma családjával együtt itt lakik Sopronban, hol, mint ezredes, a 9. számú Nádasdy-féle huszár-ezrednek a parancsnoka.
 Két éve, hogy ezt a parancsnokságot átvette. A mint ez okból Sopronba költözött, első dolga volt, hogy a magyar nyelvben tökéletesítse magát. Alkalmas nyelvtanítót választott, kinek vezetése alatt oly gyors haladást tett, hogy félév múlva már nemcsak huszárjaival, hanem az általa

látogatott főúri társaságokban is elég folyékonyan beszélt magyarul.
 Parancsnoki földadatainak teljesítésében a nagy pontossággal és kötelezőgérzettel kiváló szeretetreméltóságot egyesít. Úgy a tisztikar, mint a huszárság rendkívül szereti. De nem kevésbé meghódította magának a magyar főúri köröket is, melyekkel hogy mily szívesen érintkezik, jelét adta nemcsak Sopronban és vidékén, hanem a közelebbi őszi napokban a felvidéken is, midőn előbb Zemplén-megyében, Terebesen, mindjárt azután pedig Gömör-megyében, Betlénen volt az Andrassy grófok vadász-vendége. S hogy a magyar politikai élet vezéreivel is keresi az összeköttetést, megmutatta szeptemberben, midőn boldogult László főherceg temetésén Ő Felsője képviselőjében megjelenvén Budapesten, rövid itt tartózkodása alatt is szakított időt, hogy báró Bánffy Dező miniszterelnöknél látogatást tegyen s ezzel a magyar állam kormányairánti figyelmét és érdeklődését nyilvánosan kifejezze.
 Ottó főherceg ez idő szerint harminczegyedik évében levő daliás természetű, élénk szellemű s kiváló műveltségű férfiú. Királyunk testvéröcsésének, Károly Lajos főhercegnek második fia. 1865 április 21-én született Grácban s a kereszttségben **Ottó Ferencz József Károly Lajos Mária** neveket kapott. Mint testvérbátyja, a most betegeskedő Ferencz Ferdinánd, ő is katonai nevelésben részesült; de e mellett különös kedvvel gyakorolta és gyakorolja a sport minden nemét. Szeret utazni, vadászni, lovagolni, vivni s igen avatottan foglalkozik a fotografálással is.
 Katonai tanulmányainak végeztével a hadseregbe lépett, hol 1889-ben már századosrágra emelkedett s mint ilyen a Sándor hesszeni herceg ne-

vét viselő 6-dik dragonyos-ezrednél szolgált. 1886 október 2-dikán megnősült, feleségül vevén **Mária Jozefa** szász királyi hercegnőt, Albert szász király testvérenek, Frigyes Ágost György királyi hercegnek bájos szép leányát, kitől eddig két fia van: az 1887 aug. 17-én született Károly Ferencz József Lajos Hubert György Ottó Mária főherceg és a jelen évben Sopronban született kis fia, a ki még csecsemő.
 Ottó főherceg a múlt évben nagyobb utazást tett Keleten. Ez utazásnak azt a részét, melyet Ázsiában a Sinai félszigeten töltött, leírta s közelebb ki is adta egy szépen illusztrált díszes kötetben „Drei Wochen auf der Halbinsel Sinai“ (»Három hét a Sinai félszigeten«) czim alatt. Az érdekes könyvet lapunk jelen száma külön cikkben ismerteti.

MÁRIA JOZEFA FŐHERCEGNŐ.

Franklin-Társulat nyomdája. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.)

Mária Jozefa főhercegnő férjéhez hasonló fejedelmi természetű. 1867 május 31-én született Drezdában. Kötő feleség s példás anya, ki nyolc éves nagyobb fiának a nevelését és oktatását személyesen vezeti, külön gondot fordítván arra, hogy a nevelésben tért nyerjen a magyar nyelv és szellem is. A jóságos lelkű főhercegnőnek első nyilvános szereplése hazánkban, hogy élére állott annak az emberbaráti mozgalomnak, mely a nyomorék gyermekek számára kíván menedékházat állítani s azt kellő fontartási alapokkal ellátni. E keletkezéskor levő intézetet az ő nevével «Maria Josefina»-nak fogják nevezni hálából nemcsak azért, hogy a mozgalmat vezeti, hanem azért is, mert a nyomorék gyermekek ügye iránt valóban mélyen érdeklődik. Kiválóan nemes lelkülete és buzgó vallásos érzülete biztos kezesség, hogy a tervezett jótékony intézetet a legjobbak egyike lesz a maga nemében.

Az ifjú főhercegi pár rendkívül nagy népszerűségnek és tiszteletnek örvend Sopronban.

«A SINAI FÉLSZIGETEN.»

Ottó főherceg könyve.

A múlt télen elhatározta Ottó főherceg, hogy vadászati kirándulást rendez a híres Sinai félszigetre, a hol hajdan Mózes oly sokáig vándorolt az Egyiptomból menekülő Izrael népével, mielőtt azt a Kanaan földre bevezette.

A szándékot tett követte, s a főherceg Széchenyi Géza gróf és Berg Herman báró társaságában, február 17-én csakugyan el is indult Szuezből egy kis hajón, hogy Tór-ba evezzenek, a mely hely az egyedüli lakott telep a félsziget nyugati partján.

Tórba megérkezve, egy kis karaván összeállításához láttak, beszerezték a kellő számú tevéket, öszvéreket, a melyek a szükséges felszereléseket szállítsák, ezenkívül megfogadtak néhány benszülőtt arab vadászt, hogy majd a hegységek közt vezetőül szolgáljanak.

Ezek az arabok maguk is föl voltak fegyverkezve, de hogyan? Egy-egy rozsdás puskacsőve volt mindeniknek, a mit madzaggal, dróttal és szegekkel egy agyformájú fadarabra erősítettek, kovával úgy a hogy felszerelték s ez volt a vadászfegyver, ezzel szokták megtámadni a félsziget legfélelmezből vadját, a párducot is. Port két-három annyit is beletömnek ebbe a rozsdás puskába, mint az európaiak, azon felül pedig egy felmárk vágott ölmet tesznek s nagy távolságokra négykézláb mászva egészen megközelítik a vadat s csak akkor lönek rá, mikor a dolog teljesen biztosnak látszik. Hanem azért sokszor megesik, hogy a sebesült párduc rá ugrik az arab vadászra, a ki ekkor rövid kését rántja elő s azzal védelmezi magát. A főherceg arab vadászán is sok régi, igen mély, behegedt seb látszott, melyeket ilyenformán, a párduczoktól kapott egyszer-másszor.

A főherceg nem győzi ezeket az arabokat hihetetlen kitarásukért, fáradhatlanságukért dicsérni, a mi azonban nem valami kellemes az európaire nézve, a kit vezetnek, mert bizony alig lehet velük lépést tartani. Hanem a hideg, az épséggel nincs nyúkra, úgy, hogy a magasabb hegyekre e miatt már nem is akartak menni s csak a legerélyesebb fölléppéssel voltak erre szoríthatók.

A vadászat különben nagyon gyengén sikerült, s három heti fáradságos vadászat után nem lehetett egyebet két kőszáli zergénél és egy antilopnál s pár apróbb állatnál. A mi különben nem is csoda, mert a félsziget, leszámítva egyes apró oázokat, majdnem egészen sivatag, még

a hegyek is kopaszok, minélfogva vad is aránylag igen kevés él az egész Sinain, a mit eléggé bizonyít az is, hogy ámbár reggeltől estig mindig talpon voltak, mégis a három hét alatt összesen csak 52 zergét, 18 gazellát, 21 törpeborzot, vagy 10 keselyűt és 1 hiénát láttak, de ezek nagy részét is olyan messzeségben, hogy löni sem lehetett rájuk.

Ottó főhercegnek sikerült egy szép zergét elejteni, a minek a történetét következőképp írja le:

«Vezetőm Salem, már reggel óta meredek, magas, kopár sziklapon vezetgetett keresztül, hol csodálatos, ház nagyságú szegletes vagy gömbölyű szikladarabok hevertek egymásra halmozva.

Ezen sziklatöredékek közt nagyon nehéz volt az előre hatolás, gyakran mászni vagy bujkálni kellett a törmelekhalmazban, a mi nemcsak nagyon fáradságos, de veszedelmes is volt, mert itt meglehetősen gyakori a mérges kigyó.

Dél előtt 11 óra tájban a hegység legmagasabb részére értünk, hol egy felőráig pihenve és megreggelizve, folytattuk a cserkészést.

Ottó főherceg múlt századi magyar testőr ruhában a bécsi carrouselen.

Így múlt el 12 óra, 1 óra s már-már lettem a reményesgről, hogy zergét még csak lássunk is, midőn Salem hirtelen intett s izgatottan utogya: «Tétel, tétel!» az az: «zerge, zerge!»

S csakugyan meg is pillantottam a szemközti völgy tulsó partján egy fiatal zergét, a mint épen déli álmot szunyókált.

A másik pillanathoz azonban már észrevett bennünket, egynehányat fölfelé ugrott, de hirtelen megint csak megállott, hogy megbámulja: tulajdonképen kik és mik is zavarták meg szendergésében?

Mi azonban ekkorra elrejtőztünk s egyik szikladarabtól a másikhoz csúszva, igyekeztünk, hogy a zergéhez lőtávola juthassunk.

Salem ment elől, de rendkívül föl levén izgatva, oly gyorsan, hogy alig bírtam követni. Meg is kellett párszor a hosszú ingét rántanom: «svoje, svoje!» «lassan, lassan!»

De Salemet nem lehetett visszatartani, minden áron ő akarta a zergét elébb megpillantani. Végre kiért a fedező szikladarabok közül, megpillantjuk a zergét, még pedig negyedikével!

Hirtelen kiválasztottam a legnagyobbat, lőttem s íme a ezélba vett vad csakugyan ott maradt!

Szívem az örömteljes izgatottságban szinte hallhatólag dobogott, Salemmel pedig épen-séggel nem lehetett birni, rohant, ugrált sziklán, tuskón-bokron keresztül, míg a zergéhez ért, melyet aztán turbán-kendőjébe kötve, hol a vállán, hol a feje tetején szállított roppant diadallal és örömmel éjeli tanyánkra.»

Legérdekesebb része volt a kirándulásnak a híres kolostor meglátogatása, a mely a Hóreb hegy tövében épült, állítólag épen ott, a hol Mózesnek az Ur egy lángoló tuskébokorban megjelent.

A kolostor valamely régi várhoz hasonlít; még Justinian császár idejében keletkezett a VI. évszázad közepén, s ezt tartják a fennálló kolostorok közt a legrégebbnek.

Igen érdekesen írja le a főherceg az itt tett látogatását.

Midőn kíséretével a kolostor felé közeledett, egyszerre csak hatalmas mozsárlövések dördültek el, mire megnyílt az erős kapu s főnökükkel együtt vagy 20 bozontos, csimbókba kötött hajjú nagy szakállú görög barát lépett elő hosszú, fekete talárokban s hódolattal fogadták a magas vendéget. Hanem a barátok nagy részének olyan vad és visszatartó kinézése volt, hogy bizony minden egyének lehetett volna őket gondolni, csak épen olyan embereknek nem, a kik vallásos buzgóságból vonultak erre a félreeső sivatagra. És csakugyan úgy is áll a dolog, hogy a barátok jó része egyéb helyekről úgy van ide, különféle vétségeikért száműzve. Mindazonáltal elég jó körülmények közt éldegélhetnek itt, mert épen az előtt nem sokkal halt meg egy ilyen élethossziglan ide száműzött barát 120 esztendőskorában!

A mint a barátok a főherceget üdvözölték, legalább is tiz harang zúgása mellett bevezették a kolostor udvarába, hol még most is láthatók azok az ósrégi apró cellák, a melyekben hajdanában az első remeték tanyáztak.

Miután a mostani barátok apró, homályos celláit megnézték, a templomba léptek be. A ki már sok fényes és gazdag templomot látott is, még annak is a legnagyobb mértékben el kell csodálkoznia azon a hallatlan pompán és roppant gazdagságon, a mi itt a szem elébe tárul. Egymást éri itt a tömörök ósrégi, arany, drágakövekkel borított, megbecsülhetetlen értékű szent kép. A csodaszép, drágakövektől csillogó mennyezetről óriási értékű csillárok függnek, a kereszténység első századaitól fogva minden korból, míg a székek ébenfából vannak, gyöngyházzal gazdagon kirakva.

Három barát ünnepélyesen fölvezette a főherceget egy emelvényre helyezett trónszerű székre s miután ott leültették, a prior előállott s hosszú görög szónoklatot intézett hozzá, melyet ugyan a főherceg nem értett, mindössze csak azt vette ki a hosszas beszédből, hogy a prior királyunk nevét sokszor emlegette.

Midőn az üdvözlő szónoklatnak vége lett, a főoltárhoz vezették a főherceget. Káprázató látványt nyújt ez az oltár. Négy oszlopon áll, melyek egészen arannyal, ezüsttel, gyöngyházzal és drágakövekkel vannak borítva. Az oltár fölött arannyal kivert kupola emelkedik, melyen Krisztus és a négy evangélista vannak mozaikból kirakva, az oltár körül pedig három, aranyból és ezüstből vert régi koporsó látható.

De még csak ezután következett a legérdekesebb látni való, t. i. a Mózes-kápolna, melynek az oltára azon helyen van, a hol egykoron az égő csipkebokor föltűnt. Ide mindenki csak mezitláb léphet be, mert hiszen annak idején is eme szót hallatszott: «*Oldd le a te sarudat lábaidról, mert a föld, a melyen állasz, szent föld!*» (Mózes II. könyve, III. rész, 5-ik vers.) S ezt a barátok maig szentül megtartják. Azért

TEVEHÁTON.

a főhercegnek is le kellett a belépés előtt lábéljéjét vetni.

A kápolna különben egy cserép lemezekkel kirakott igen kis helyiség, melynek falai megszámlálhatatlan, igen érdekes szent képekkel vannak borítva. Az oltár vert arany és ezüst, rajta pedig az eredeti (?) négy evangélium, pompás, roppant értéket képviselő táblákba bekötve.

Innen az elfogadó terembe vezették a főherceget. Ez már egészen törökösen van butorozva, divánokkal a falak mellett.

Majd a könyvtárat nézték meg, melyben sok érdekes ősrégi könyv és kézirat van, s épen akkor is ott volt két oxfordi angol theologus, a kik e könyvtárban már egy hónap óta buvárokoztak.

Végül megmutatták a zárdá kertjét, a melyet évszázadokon át roppant fáradsággal sikerült a barátoknak e sivatagon létesíteni, s most olyan az, mint egy kis paradízesom, telestele a legbujább délszaki növényzettel.

Mindezt, valamint az egész kirándulás lefolyását igen érdekesen írta meg a főherceg «Drei Wochen auf der Halbinsel Sinai» («Három hét a Sinai félszigeten») című művében, mely pompás kiállításban most jelent meg. Láthatja ebből az olvasó, hogy ha a vadászat ezúttal meglehetősen eredménytelenül végződött is, de a sport kedvelői egy nagyon élvezetes könyvnek a létre jöttét köszönhetik, a melynek sikere bizonyára sokszorosan pótolhatja a vadászat sikertelenségét.

AZ «OROSZ SIVATAGI BOSZORKÁNYOK» HÓDÍTÁSA AMERIKÁBAN.

Épen nem ritka eset ma már, hogy a megélnkült közlekedéssel messze országokba elvándorolnak egyes állatok és növények, melyek

A SINAI ZÁRDA KERTJE.

A «RAS EL NAKB» HÁGÓN.

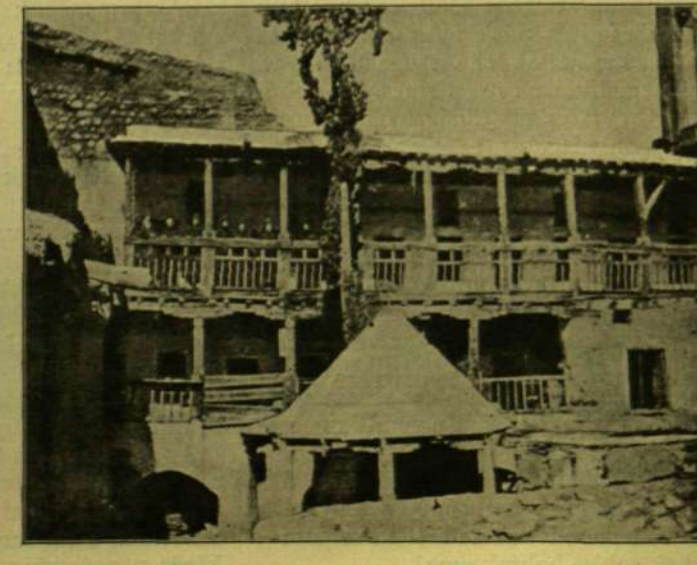
aztán idegenben annyira elszaporodnak, hogy ott valóságos csapásokká válnak. Ilyen volt többek közt a tengeri nyúl Amerikában, hol millióidokra menő károkat okozott; ezért üldözésére és kiirtására az amerikai kormányok milliókat költöttek, de végre is csak úgy menekültek meg némileg tőlük, hogy a termőföldet több ezer kilométer hosszúságban vas sodronykerítéssel vették körül, akár csak mint egykor a khinaiak kőfallal. Ilyen országos csapás van jelenleg keletkezében az «oroszi sivatagi boszorkányok» terjedése folytán az éjszakai-amerikai nagy prairieken. Sokan azt mondják, hogy már is 40 millió forintnál több az általuk okozott kár, s hogy miattuk igen sok helyen kénytelenek voltak egyes farmerek teljesen abban hagyni a buzatermesztést.

S mi az az «oroszi sivatagi boszorkány», melynek ilyen hatalma van? Egy útszéli gaz az úti-füvek családjából, tudományos néven *Plantago cretica*. Ennek a növénynek, hasonlóan a mi szerbtövisünkhez, megvan az a csodálatos sajátága, hogy magvát a szél terjeszti el és pedig fátlán síkságon rendkívüli gyorsasággal. Mikor ugyanis a növény érni kezd, különben merev ágacska az órarugóhoz hasonlóan összekunkorodnak, úgy, hogy az egész növény gömbölyösködjön. A szél aztán a megömbölyödött növényt tövestől kifordítja s ördögsekerként hajítja, kergeti tova a síkságon, míg végre valamely mélyedésben meg nem akad. Néha csak a száraz szakadnak el a tötől s így viszi őket tovább a szél; útközben egyik a másikkal összekad s nagy tömegé gombolyodik. Láttak már oly nagyot is, mint egy szénás szekér. A magyar Alföldön sem ismeretlen az ily növények vándorlása. A nép «ördögseker»-nek nevezi őket, az orosz közép «szelboszorkány»-nak vagy «sivatagi boszorkány»-nak. Nemesak a *Plantago cretica*-nak, de más pusztai növényeknek is meg-

van ez a guruló sajátáguk. Innen lett, hogy ez a giz-gaz az egész délorszországi síkságon már mindenütt elterjedt.

Világosan kiderült, hogy egy ilyen gaznak (Salvola kali) magva 1889-ben került először Amerika síkságára. Lemmaggal együtt vitték be Déli-Dakotába, mely jelenleg a földgömb legelső buzatermő országai közé tartozik. Az amerikaiak nem törődtek az idegen maggal s gondatlanul elszórták. Mikor a növény kikelt, tövisei miatt kaktuszfajnak vagy bogáneskórónak nézték s nem irtották kellő gondal, mert nem is sejtették, hogy veszélyes lehet. Úgy látszik azonban, hogy a nagyobbrészt fátlán síkság nagyon kedvező talaj volt az orosz sivatagi boszorkány elterjedésének. A szél mesés gyorsasággal hordta szét e növényt a prairieken, rendszeren 30 cm-től 1 1/2 méter átmérőjű gömbökben, melyek mind-egyikében több ezer mag volt. Arkok, patakok, kerítések és falvak csak pillanatnyi gátak voltak előtte; évről-évre nagyobb lett a veszély. Sok helyen már teljesen ellepte a szántóföldeket, sőt magvai behatoltak az arató- és cséplőgépekbe s azokat is megromtatták. Most már rendszeres az irtás, de rendkívül nehéz, mivel a gaz gyorsan tenyészik s néhány megmaradt bokoról csakhamar százezer más támad. Dakotában nem győzik az irtását. De elterjedt a szomszéd államokban is, melyek, mint Minnesota, Missouri, Iowa, Nebraska, a gabonakivitel főpocái.

Csodálatos jelenség ez; azonban nálunk sem példátlan. A közlekedés fejlettségével együtt mindenki láthatja, hogy különösen a hajók és vasutak állomásainál egész sereg az előtt ott ismeretlen növény kel ki a szállítmányokkal oda került és elhullott magvakból. Egyes esetekben valóságos csodálatos ez a vándorlás. Így a jénai egyetemi füvészkertből 1887 táján a szél néhány *Chrysanthemum suaveolens*-magot fúvott ki, s csakhamar elterjedt a növény az egész kör-

A SINAI ZÁRDA UDVARA.

OTTÓ FŐHERCEG ÚTLEIRÁSÁBÓL.

nyéken. Greizból a piaczen felállított sátrakkal vittek el néhány magot a távolabbi vidékekre s csakhamar közönségessé lett. A természetbúvárakra nézve igen érdekesek az ily esetek, de az amerikai példa is mutatja, hogy a gazdáknak veszélyesek lehetnek, s ezért nagyon ohajtandó, hogy a gazda az ismeretlen növények magvából küldjön be azonnal egy pár példányt a földművelési miniszteriumhoz vagy valamelyik gazdasági akadémiához, honnan szívesen adnak felvilágosítást.

AZ «ASZTALBONTÁS».

Túry Gyula festménye a képzőművészeti társulat téli kiállításán.

A műcsarnokban kiállított képek közt egy kedves, humoros festmény vonja magára a műkedvelők figyelmét: a Túry Gyula «Asztalbontás»-a.

A kép magában véve is érdekes. A szemlélőben önkénytelenül is vidám hangulatot keltő al-

tányérral szépen meglapul az ajtó mellett s élvez.

Van azonban a társaságnak egy festő tagja is, a ki hamarjában észre veszi, hogy nini, hiszen pompás festeni való jelenet ez, vétek volna elszalasztani! S nem is szalasztja el, hanem előveszi vázlatkönyvét s hamarjában lekaparintja a kedélyes társaságot. Teheti, mert azoknak kisebb gondjuk is nagyobb, mint a művészszel törődni; csak éppen két pajtás veszi észre a dolgot, a kik szivarszó mellett nagy érdeklődéssel nézik a festő mesterkedését.

Főül a mennyezetről lebeveg pislog lefelé egy kis tehénlábú Bachus és két keeskeszarvon himbálózva, nagy meglepődéssel nézi, hogy lám csak még sem vesztek hát végkép ki a régi jó erkölcsök; megiszszák a bort még ma is, ha éppen a sorja kijön, csak úgy, mint hajdanában a klasszikus világban!

Nos hát ha ez a kép így magában véve is olyan, a melyikhez a szemlélő csak megint vissza-visszakerül körútjából, mennyivel érde-

ott tartózkodó magyarság kiválóbb részére, mint a mágnes a vasra.

Az ő lakásán szoktak vasárnaponként rendszerint összegyülekezni, a hol ilyenkor már régebbi idő óta közös magyar ebédeket rendeznek. Egy ilyen ebédet, vagyis ebédutánt ábrázol a kép is.

Jobb felől, szélről ott látjuk állani Huszár Imrét, az ismert szellemes író s műfordítót, mellette Láng Istvánt, egy átutazó tanfőúr, rajta tul dr. Hodinka Antal fiatal történetbuvár emelgeti poharát, a ki jelenleg a római levéltárakat buvárolja, szomszédságában Kukla tanár és Salamon János, a bécsi cs. kir. opera első hegedűse húzzák a szivvidítót, a mit a legközelebb ülő Károlyi Árpád, egyik legjelesebb magyar történetírónk, az udvari levéltár igazgatója, a társaság seniora, izes magyar ember, különös nagy gyönyörűséggel hallgat. Az asztal közepén Szalay László, a közös pénzügyminiszterium titkára elmélkedik, a háta megett pedig két fiatal lelkész áll, az egyik, a melyik poharat tart, Csárszki István, immár a jeruzsá-

«ASZTALBONTÁS». — TÚRY GYULA FESTMÉNYE A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁN.

kotás, midőn ott lát maga előtt egy kedélyes társaságot, a mely a jelek után itélve, éppen most kelt fel az asztaltól, sőt a nyugodtabb vérű tagok a végbement lakozás kellemes emlékeitől eltelve, még most is ott üldögélnek. A nagy többség azonban megunt már az ülést, csakugyan elkövette az «asztalbontás»-t s csoportokba állva, meglepődéstől ragyogó ábrázatukkal bizonyítják, hogy az ebéd kitűnő volt, s az italfele sem lehetett éppen megvetendő.

A társaság két zenéhez értő tagja előkap egy-egy hegedűt s olyan nótát ránt el rajta hamarjában, hogy egész a szívéig hat az embernek. Szerencse, hogy nem szomorút húznak, hanem valami vigát. Legalább ez látszik a vidám ábrázatokról, ezért tartja magasra poharát az egyik szomszéd, míg ott a két tisztelendő közt álló jóvérű fiatal keleti akadémikus meg nem állhatja, hogy a tarkójára ne csapja a tenyerét s módnélkül föllelkésedve el ne kiáltja magát:

— Tyuhaj, soh'se halunk meg!

Még a tányérszedő inast is meghatja, ez az állapot, s mivel úgy sem veszik észre, egy csomó

kesebb lesz még, ha tudjuk, hogy ez bizony nem a művészi találmányok szüleménye, nem a képzelet műve, hanem tiszta valóság, illetőleg az után van festve, mind, egytől-egyig élő alakok vannak ott a vászonra festve, s maga az a szorgalmasan vázolgató művész is tulajdon maga Túry Gyula, ennek a festménynek a szerencsés kezű alkotója.

Ez ugyan úgy volt annak idején, még pedig keményen és szigorúan megállapítva, hogy a be nem avatottak előtt mélységszél is mélyebb titkok maradjon, de hát hiszen a titoknak ép az a természete, hogy elárulják; hát ennél fogva mi rajtunk is ime megesik, hogy fellebbentjük a féltékenyen őrzött titkot borító, rendkívüli vastagságúra szőtt fátyolt.

Az a kis Bachus tehát egy bécsi ház mennyezetről csüggve élvezi a hozzá felszálló vastag szivarfüstöt, egy olyan teremben, a hol kiváló tudósunk, Thallóczy Lajos az úr, a ki mint a közös pénzügyminiszterium levéltárának igazgatója, Bécsben lakozik, de annál nagyobb magyar, s olyanformán hat a Bécsben lakó, vagy

lemi hospicium igazgatója, a másik dr. Szabó Simon hittanár, köztük pedig Soltész B. keleti akadémikus, a ki sehogysem akar meghalni. Az asztal végén Virág Elek jeles gazdasági író, a sertések kiváló ismerője ül, a ki Kis-Martontól átutaztatásban szintén ide került ebbe a kedélyes társaságba. Háta megett a szolgáló ácsorog egy csomó tányérral. Morvaországban született a hűséges férfiú, telivér morva tetőtől-talpig, de a magyar urak szolgálatában annyira megmagyarosodott már, hogy régi hazájára is csak olyan immel-ámmal emlékszik, mintha csak amugy hallomásból ismerné.

Az ajtó melletti sarokban Túry Gyula vázol nagy buzgalommal, a mit nem csekély érdeklődéssel néz az ajtó mellé támaszkodva Maszák Aladár, a ki most a budai várpalotánál udvari fogalmazó. Marzós Géza udvari titkár jobbnak látja leülve nézni a dolgot, a miben igazsága is van.

Ezzel be is mutatott volna a társaságot, ha t. i. a legfőbb személyt Thallóczy Lajost hátra nem hagytuk volna, de hát ő a házi gazda, hadd

RÉSZLET A NAGYTEREM DÉLI OLDALÁRÓL.

A NAGYTEREM NYUGATI OLDALA.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

legyen ő a sereghajtó. Pedig voltaképpen zászlóvivő a bécsi magyarság közt; összetartja, összehozza azokat a központja a magyaros életnek. Hogy kiváló történetíró, a magyar tudományos akadémia tagja, ki épen úgy bírja a feldolgozás művészetét, mint a mily szerencsés kézzel kutató hazai és lajtántúli főúri levéltárakban, azt mindenki tudja; de hogy kormánytanácsos, a közös pénzügyminiszterium levéltárának igazgatója és a Theresianum s a keleti akadémia tanára, az kevesebbek előtt ismeretes, s minthogy e minőségeiben is a magyar érdekeket szolgálja, ezért tartottuk jónak ezeket is ezuttal bemutatásunk alkalmával elmondani róla.

Kívánjuk, hogy sok gyönyörűsége legyen ezután is azokban a tőlől metszett magyaros közös ebédekben, a melyek vasárnaponként vendégszerető házában lefolynak!

A MAGYAR NÓTA.*

Zeng a nóta, sir a nóta,
Az édes-bús magyar nóta...
Benn' a jókedv, benn' a bánat,
A mi fakadt, a mi támadt
Örömben, bánatban itten:
Magyar földön, magyar szívben.

Zeng a nóta... játszi, pajzán,
Magyar lányok dalos ajkán...
S a hogy zendül, a mint esendül,
Köny orsodül ki a szeméből...
— Hullj, csak hullj, e drága földre
Édes öröm édes könyje!

Sir a nóta... szomorúan,
S a mi benne szomorú van:
Szívem' is az áltáljárja
S megindul a könyvem árja...
— Hullj, csak hullj e drága földre
Fájó bánat fájó könyje!

Küzd e nemzet ezer éve,
— Beillenék a mesébe! —
S küzdelmének bére, dija:
— Azért vigad most is sirva —
Kevés öröm, tenger bánat,
Ez ad szárnyat nótájának.

Daloljátok, daloljátok
Dalos ajku magyar lányok!
Ha inkább bús, szomorú is:
— Miénk az, ha gyász, ha bú is!
Örökségünk, büszkeségünk,
Szent a magyar nóta nekünk!

Daloljátok, daloljátok,
Zengjen, sirjon a nótátok!
A vidáma hadd vidítson,
Szomorúja hadd busitson,
Kedvünk tüze hadd lobogjon,
Búbánatunk hadd zokogjon...

Hadd ázzék az orcánk könyftől,
Hullásától lelkünk könnyűl,
Alvó szívünk lángra gyúlad...
— S a köny nyomán, melyet hullat
Honfi-öröm, honfi bánat:
Szép hazánkra áldás támad!

Lampérth Géza.

* Fölvastatott a Kisfaludy-társaság legutóbbi ülésén.

A KOREAI KIRÁLYNÉ.

A KOREAI KIRÁLY.

A KOREAI KIRÁLYNÉ MEGGYILKOLTATÁSA.

Ez előtt pár héttel az a hír érkezett az európai hírlapokhoz, hogy Korea szép és eszes királynéját kegyetlenül meggyilkolták. A szörnyű hír alaposnak bizonyult, s ma már azt is határozottan tudni véljük, hogy a középkori iszonyatos vérengzésnek a királynét régóta gyűlölő japánok voltak a tettesei, támogatva a király atyja, Li Hszia Jin által.

A királyné a Kхинában is főnemes Min családból származott s így rokonságban volt a kínai császári családdal is. Kiválóan gondos nevelésben részesült, de természetétől is nagy eszességgel és akaraterővel volt fölrüházva. Ehhez járult ritka szépsége, melyről egy angol diplomata neje, kinek gyakran volt alkalmunk a királyné előtt megjelenni, úgy nyilatkozik, hogy most, 45 éves korában is bámulatra méltó volt. Férje, Li Hszia, mikor elvette, még csak herceg volt. Nem sokára azonban koronára vágyó neje ösztönzésére megfosztotta atyját a királyságtól s ő maga ült trónra. Ez 1872-ben történt. A letegy király azóta engesztelhetetlenül gyűlölte úgy a fiát, mint különösen a menyét, ki ugyan koreai szokás szerint soha sem mozdult ki sokszoros falakkal és örökkel elzárt palotájából, mindazáltal irányzólag hatott a politikában is nála telhetetlenebb férjére, rá birtván azt, hogy ne az ország merev elzárkózottságát követelő s minden újítást ellenző pártra, hanem az idegenek iránt barátságos és a józan haladásra kész elemekre támaszkodjék, egyszersmind folyvást arra intette, hogy óvakodjék Japántól, mely csak alkalomra leső, hogy Koreát hatalma alá hajtssa.

E törekvésével a királyné két nagy ellenséget lázított maga ellen. Egyik volt a minden haladást vakbuzgóan ellenző párt, melynek élén apósa állott, a ki igen eszes, vasakarátú ember, telve a sárga faj érzékletlenségével; de egyáltalában nem ismeri Európát s a jelenkor kérelmetlen követelményeit, hanem vakon, durván ragaszkodik a hagyományokhoz. Ő rendezte azt a szerencsétlen fölkelést is, mely 1894 júliusában a japán-kínai háború kitörésének oka lett. Li Hszia Jin szabadítója akart lenni hazájának, és szolgálásra juttatta azt. A menyé ellen már egyszer rendezett egy gyilkos merényletet, de a megtámadott királyné akkor csak a nyakán kapott egy nagy sebet, melyből azonban kiépült. Másik ellensége volt a királynének Japán, mely előbb mindenféle gyalázó közleményeket íratott róla a yokohamai angol lapban, most pedig egyszersmind az összeesküvés fegyveréhez nyúlt az üldözött királyné ellen, soshi nevű koreai helyőrsége útján kezett fogat az öreg királyllyal s egy alkalmas napon, mikor épen egy hűlen csapat került őrségre a királyné palotája előtt, közös erővel végrehajtották a kegyetlen támadást; irtalmatlanul összekarcolták a királynét három palota-hölgyével és házi miniszterével együtt s aztán a darabokra vagdalt holttesteket porrá égették és a hamvakat szétszórták. Egyszersmind az öreg király megfosztotta a fiát a tróntól és magát diktátorrá kiáltotta ki.

tetett ki a palota valamely sötét udvarán egy-egy olyan udvari nőt, a ki vetélytársa tudott lenni. Különös nevezetességre jutott egy Sán (Chang) nevű szeráj-hölgy, a ki egy fiával ajándékozta meg királyi urát. Ezt csak a japán kormány szerencsés beavatkozása tudta megmenteni fiával együtt a boszút lihegő s mindkettőnek halálát kívánó királyné haragja elől. Az esetet annak idején igen kizsákmányolták a japánok, hogy a királynét, mint a feketlen kegyetlenség példaképét tüntessék föl a világ előtt. A ki azonban a koreai udvart közelebbről ismeri, az a «minta királyné»-nak kegyetlenségig menő tetteit is részint a feleség féltékenységének, részint pedig egészen annak rója föl, hogy az uralkodónő még elrettentő példák árán is magasabb színvonalra akarta emelni udvara tisztességét és egész erkölcsi életét.

Nagyot kar, épen azért kellett nagy bukással lakolnia.

Jellemző, hogy mit tett a király nejenek meggyilkolása után?

Egy nyílt levelet intézett népéhez, melynél czifrább búcsúztatót még alig irtak egy meggyilkolt királyné halálára.

«Uralkodásunk — mondja a koreai király — 32 év óta tart. Szomorúságunkra szolgál, hogy az ország jólléte a mi hatalmunk alatt nem gyarapodhatott kellőleg. Királynénk, a Min családból, rokonságából és híveiből egész tömeget gyűjtött trónunk körül. Elhomályosította belátásunkat, a népet kirabolta, rendeleteinket összeavarta. A népet zsarolta s kereskedést fűzött az állásokkal. Rablóbandák támadtak az országban s a dinasztia irtóveszedelmbe döntötték. Hogy mi meg nem buntettük, habár ismertük gonoszágát, az csak bölcsességünk fogyatékos voltának tudható be, de annak valódi oka mégis inkább az, hogy parazitaival szabad akaratunk behálózta. Hogy e bajnak útját vágjuk, múlt decemberben elhalt őseinknek meg esküdtünk, hogy a királyné és vérokonai többé nem fognak beleszólni az államügyekbe. Reméljük, hogy a királyné megbánja, a mit tett. A helyett azonban továbbra is csak a maga pártjának kedvezett és saját családunkat távol tartotta tőlünk. Még a minisztereket sem engedte a trónhoz közeledni. Törekedett rendetlenséget előidézni azon ürügy alatt, hogy fegyveres csapatunkat elbocsátani szándékozzunk. A mi a zavarok megkezdődtek, minket elhagyott s a mint már egyszer 1882-ben cselekedte, nyomozásaink körén kívül helyezte magát. Ilyen magaviselet nem fér össze a királyné méltóságával; inkább a gonoszság s a bűnösség netovábbjának mondható. Ezek után őseink eljárását követve, a királynét letettük s a közép közé degradálták.»

A «letétel» és «degradálás» felől tudni való, hogy Koreában is, mint Kхинában a holtakat épen úgy érheti ilyen fenytetés, mint rangemléssel való kitüntetés. A koreai király tehát csak szokott jogával élt, midőn egykori koronás hitvesét nyilvánosan így megalázta, vagy európai értelemben meggyalázta.

A TAAFFE-CSALÁD.

A morvaországi Ellischauban hosszú szenvedéstől váltotta meg a halál Ausztriának azt az államférfiát, a kinek politikája az utolsó husz év történetével nemcsak oda át a Lajtán túl, hanem ide át is oly mértékben volt összenőve, hogy ritka osztrák politikus az, a kinek neve annyi emléket költene fel parlamentarismusunk legutóbbi korszakának változatos eseményeiből, mint a Taaffe Edé.

Idegen, irországi katolikus család sarja, azok közül, melyek a szigetország sanyaru rogeinél előbbre tették az ősök öröklött hitéhez való ragaszkodást s inkább számkivetésbe mentek önként, semhogy vallásukat megtagadják; — a Taaffék emelkedése rangban, befolyásban, egyikét tükrözi vissza azoknak a szerencsés családi élet-pályáknak, melyekre annyi a példa a szent római birodalom történetében. Csakhogy a Taaffék genealogiája nem a Habsburgok hűbérurasága alatt veszi kezdetét, hanem visszanyúlik a 13-ik századba, a Macbethnek ködös honának szürke derengésébe, az ir főnyepart szirtes hegyvölgyei közé. Taaffe Theobald fia, Ferencz volt az, a ki, míg János fivére I. Jakab mellett ontotta véré, a 17-ik század közepén Olmützbe ment tanulmányait befejezni, hogy a császári udvar fényében biztosítson magának emelkedést pályáján. És sir Francis Taaffe nem is csatlakozott, mert III. Ferdinánd szivesen fogadta udvarába, apródjává tette, sőt megszerzte számára Károly lothringeni herceg kegyét is, a ki kapitánnyá léptette elő s fia nevelését rábízta.

Igy vett részt az első Taaffe, ki osztrák földre lépett, a törökök elleni hadjárásban, mely annyi fényes pályának szolgált lépésőjül. Vitézül forgatta kardját Vácznál, Párkányánál, Buda alatt, s megérte azt a kitüntetését, hogy II. Jakab angol király saját fiát, Fitz Jameset, a későbbi Berwick herceget is a dala mellé küldte, hogy eljajtsa a hadi tudományokat.

Ettől fogva a szívós és kitartó ir nemzetség kiválóan megállta helyét a közélet terén mindenütt, hova sorsa állította. Az új haza iránti odaadó hűség, loyális megbízhatóság, bizonyos diplomatikus simaság jellemzik mindenütt, a hol szerepet visznek egyes tagjai a birodalom sorsa intézésében. Sőt Ausztria gazdasági élete is sokat köszönhet a Taaffe névnek, mert Taaffe Miklós volt az, a ki Sziléziában először honosította meg a másik honfiktárs, Drake Ferencz által Európába behozott burgonyát egy nagy éhínség alkalmával. Mi csak később vettük át ezt a hálás gazdasági cikket, és pedig természetesen azon megyékben legelőbb, melyek legközelebb estek a szomszéd Morvához, közvetve tehát ránk is kiterjedt annak a nagyfontosságú mozzanatnak a hatása, mely ha talán kevesebb zajjal és feltűnéssel is, mint a század sok más nagy vívmányai, de nem kevésbé gyökeresen átalakította a szegény néposztályok megélhetése módját. Azóta lett a kunyhók áldása az az egyszerű növény, mely kévántott verjeiket s mint egy jótékony nemtő terjeszti ki áldásait milliókra.

És hogy a Taaffékból minden ki tudott tenni, gazda, katona, diplomata, pap, politikus, világi és — tudós is, azt épen az előbb említett Taaffe Miklós fia mutatja, Ferencz, korának legelőkeőbb gallérija, a ki miután mint tábornok nyugalomba vonult, a katonai kintézetek csillagjához helyett nem restelte a mennyboltozat sokkal nehezebb kifürkészhető csillagai tanulmányozására adni magát. Budweisi csillagvizsgálójában elvonulva élt messzelátói között s nem törődött az emberek apró kicsinyiségeivel, melyeket tapasztalni, mint udvaronecznak oly bő alkalmunk nyílt volt.

Neje, ki szintén Erin zöld szigetének gyermeke, Bellew lord leánya volt, az akkori bécsi udvar spanyol illemszabályai simaságával ellentétben, az angol história nagy és komor hagyományai emleljén nőtt fel. Annak a hies lady Nitshdale-nek volt unokája, kinek hősiessége Shakspeare feleséges fejedelmi nőre emlékeztet. Ritka lélek-jelenlét és férfias elszántság erényeiben tündökölt e csodálatos nő az utókor előtt, a ki rendkívüli bátorságával megmentette férje életét, mikor 1710 február 24-ikén lord Derwentwaterrel és Kennul gróffal együtt ki akarták végezni. Engedelmet kapott ugyanis, hogy férjét kivégez-

tetése előtt még egyszer utóljára meglátogathassa. De alig lépett férje börtönébe, hathatos esdeklésével rábeszélte, hogy ruhát cserélve vele, szökjék meg börtönéből, míg ő ott marad helyette. A szökési terv sikerült, s mekkora volt a Tower parancsnokának álmélkodása, mikor másnap a vesztőhelyre vezető úton közt a férj helyett nejét találta, a mint bátran nézett szemébe őreinek. Még a zsarnokság dühét is lefogyverezte a szép asszony elszántsága s nem volt mit tenni más, mint elbocsátania lady Nitshdale-t, ki megmenekült férjét követte előbb Franciaországba s onnan Rómába.

Ily hősiesség vére kering a Taaffék ereiben, habár igaz, hogy az utolsó század óta többé már nem a hősi pályán követik azon ősök példáját, ki mint őrnagy I. Jakab szolgálataiban a derry-i csatáron vértét el 1689-ben, hanem inkább a politikai és bírói magas állásokon szolgálják a monarchia és a dynastia kettős ügyét.

Kényes természetű, vagy bizalmas családi megbízásokban a dynastiától kevesen részesültek oly gyakran mint a Taaffék. Egy Taaffe (Ferencz), a várkonyi Amadé utolsó lányarszjának, Amália grófnőnek férje, kísérte például a szövetséges sereg Párisba való bevonulásakor Mária Lujzát s fiát Svájcra az általa. Egy más Taaffe (János) hozta el Pármából II. József császár menyasszonyát, Mária Izabellát. A fiatal dalias udvaronecz kevéssel utóbb, alig 32 éves korában, oly tünetek közt hunyt el hirtelen, melyek mérgezésről engedtek sejtjeni.

Talán ezek a személyes szolgálatok voltak indító okai annak a megkülönböztetett bizalomnak is, melyet ő felsége a király soha sem szűnt meg egykori játszótársra, majd miniszterelnökre iránt táplálni. Tudvalevő, hogy Clam Henrik grófn. Corinonin és talán Grünne grófn kívül Taaffe Ede volt az, a ki az uralkodóhoz legközelebb állt, elannyira, hogy az osztrák arisztokrácia ezen négy tagja azzal a ritka szerencsével dicsekedhetett, hogy ő felsége meg a késő férfikorban is csak a bizalmas «te» megszólítással fordult hozzájuk magán érintkezéseik közben.

A dynastiához való ezen szoros viszonyt fel is használták Taaffe ellenségei nem egyszer, hogy őt aulikus hajlamokkal, sőt hazafiatalansággal vádolják. Különösen heves volt 1883-ban egy üdvetzése a német szabadelvűek most elépett vezérével, Plenerrel. Akkor volt ez, mikor a nyolcz évi iskolakényszer kérdésében Lienbacher által benyújtott módosítás zajos vitákat okozott, melynek záradékát a «Höchste Heuriger» által feltüzelt egyetemi fiatalok Lienbacher macskazenével tisztelte meg, melynél a Gaudeamus utolsó versszakát ékeké váltotta meg:

Pereat tristitia,
Pereat Lienbacher,
Pereat Liesbacherus,
Quivis Polizeimannus
Atque Irisores.

Magyarországi rokonságát kötött Taaffe miniszterelnök atyja, midőn még mint galicziai kormányzó a szép és művelt lelkű regéczi Brezenheim Amália hercegnőt vette nőül 1822-ben. Itt fonódtak a sárospataki hies Brezenheim kas-télyban a gyöngyöző viszony első szálai, hová ebben az időben a hies zempleni szüretre az akkor még fiatal Taaffe of Carlingford Lajos gróf is sürdően átrándult Galiciából s a zongorán kintű művészettel játszó Amália hercegnőnek nem sok időbe került lebilincselnie szívét. Hét év múlva Taaffe gróf a magyar honpolgárságot is megsze-

GRÓF TAAFFE EDE.

rezte, ezt azonban soha sem iktatták országgyűlési törvényekbe.

Igaz, hogy a gróf, kinek fiára átszállott kiváló tehetségei mutatja, hogy tudori vizsgáját Bécsben «sub auspiciis imperatoris» tette le s az általa nyert briliáns gyűri, melyet a család most is kegyelettel őriz, ugyanaz, melynek mintájára a Budapest legutóbb lefolyt tudorri avatás gyűri is készült, — igaz, mondjuk, hogy Taaffe gróf népszerűsége erős sorbat szenvedett akkor, mikor a bécsi forradalom kiütesek a halálra keresztet, menekülő Metternich kancellárt napokig rejtgette házában, de uralkodója iránti rendületlen hűségéről szépen tanúskodik az a tette, hogy mint galicziai kormányzó, a Sándor czár által neki felajánlott fehér sas-rendet visszautasította.

Ilyen családi és politikai hagyományok örököse volt gr. Taaffe Ede, ki 1867 óta folyvást ott állott a király oldala mellett, mint Ausztriának két ízben belügyminisztere s szintén két ízben miniszterelnök. Másodszori miniszterelnöksége 1879-től 1893-ig tartott s így egy folytatban 14 évig vezette Ausztria kormányzatát sok ingadozással és nehéz körülmények között, melyeket részben ép az ő kormányzati rendszere idézett elő.

A volt miniszterelnöknek az anyja csak magyarországi, de a neje már magyar származású főúri nő, gr. Csáky Irma volt, ki most három gyermekével, u. m. Henrik nevű egyetlen fiával és két leányával gyászolja az elhunytat.

Gr. Taaffe Ede életét többszöri minisztersége alkalmából közelebbről is ismertették lapjaink. Így most csak a következő főbb adatokat említhetünk föl pályafutásából. 1833 febr. 24-én született Prágában. Majd a Terézianumban nevelkedett, hol ismeretségbe és barátságba jutott a vele egykorú Ferencz József főherceggel, mostani királyunkkal. 1857-ben a hivatalnoki pályára lépett előbb a magyar, később a csehországi helytartóságnál. Majd Felső-Ausztria és Salzburg kormányzásának élén állott, honnan 1867-ben Belcredi helyett belügyminiszterre neveztetett ki. Ettől kezdve mindig kormányon, vagy a kormány közelében állott. 1893-ban helyzete tarthatatlanná válván, visszalépett s a magánéletbe vonult, hol az utóbbi időkben sokat betegeskedett, végre hosszú szenvedéseitől a halál váltotta meg a múlt hó nov. 30-án Ellischauban, hol temetése is történt.

RÉGI BŰN.

Ezelőtt ötvenegy évvel, 1844 május havában egy rettentő hír hozta lázba a régi koronázó város és országgyűlési székhely, Pozsony lakos-

ságát. A nagy reform-országgyűlés egyik leg-több reményre jogosító fiatal tagja, Orosz Elek ungi követ nyomtalanul eltűnt, — mint később kiderült, meggyilkolták. Meggyilkolta álmában, kiszámított kegyetlen kinszással, saját huszársja s annak egy elzúllott, faczér cimborája, névszerint Kovács Pál és Toronyi István. Az eset alig különbözött ekaiban, végrehajtási módzaiban más közönséges rablógyilkosságoktól, de fokozta a nyomában keletkezett szörnyűkődést az áldozat társadalmi állása, kedves egyénisége és minden felszólalásában igazi nemzeti és szabadelvű szelleműl áthatott politikai szereplése.

A fiatal követ Ungváron született s a megyé-nél kezdte közpályáját; atyja, Orosz Péter, sokáig volt Ungmegye főjegyzője. Orosz Elek is gyorsan emelkedett a főszolgabíróvá, mely tiszt-ségből a megye közönségének bizalma a pozsonyi országgyűlésre küldte fel. Már akkor övegyember volt; feleségét s kis gyermekét alig pár évi házasság után ragadta el a halál. De újra eljegyzett egy nőt, kit lelke egész vágyával ohajtott magáévé tenni, a mikor a szörnyű véget erőszakosan véget vetett pályájának.

Különös és titokzatos játéka a véletlennek! Vajon egy baljóslatú sejtelem vezette-e, vagy pedig az egész csak esetleges találkozás volt a körülményeknek? Tény, hogy a 44-iki országgyűlésnek a büntető törvénykönyvet megalkotó fényes vitái közepette Orosz Elek egyike volt azon keveseknek, kik szemben a túlnyomóan humanitárius áramlattal, a halálbüntetés megtartása mellett szólaltak fel.

Ez évben történt, hogy Orosz egy rosz társaságba keveredett 22 éves inasát, Kovács Pált, mivel többször meglopta, megdorgálta és elküldte; az inas boszút esküdött ura ellen s szövetkezve egy foglalkozás nélküli cseléd társával, Toronyi Istvánnal, elhatározták, hogy Oroszt elteszik láb alól. A cinkostársak még május 20-án akarták végrehajtani sötét tetteiket; azonban Kovács akkor kelleknél többet fel talált önteni a garatra s azért Toronyi jobbnak látta várni, nehogy koczkaztassák könnyelműen gonosz tettük sikerét.

Másnapra halasztották tehát a terv kivételét. Kovács már előbb óvatosan levette az ura szobájában levő pisztolyokról a kapszlikát s mikor Orosz már mély álomba volt merülve, éjfél utáni két óra tájt a nyitott szobán át ágyához hatoltak s lerántva róla a paplant, Kovács megragadta s fojtogatni kezdte, míg Toronyi a lábát tartotta a szerencsétlen áldozatnak.

Orosz felretent álmából s látva helyzetét, a kétségbeesés erőfeszítésével támadt rá hajdújára, ki dühös szitkok közt egyre szorongatta a torkát, miközben gyilkosának fogai közé került hüvelykujját is véresre harapta s kabátját le-tépte testéről védekezés közben. De mind hiába; a gyilkosok ketten voltak s míg szolgálja erősen tartotta torkát, a gyáva büntárs egyik kezével a lábát fogta le, a másikkal pedig mellét ütögette.

Rövid halálközletem után befejezték a hóhérok véres műveket s áldozatuknak meg sem hült testéről lépve ingét, Toronyi hozzákezdett kifosztásához s a holttest újjairól lehúzta arany gyűrűt, Kovács pedig előréve egy készen tartott zsinetet, azt Orosz derekán s lábain átkötötte, hogy annak segítségével hátán kihurcolhassa. Azonban a zsineg elszakadván, kénytelenek voltak a hullát ketten felfogni s a konyhába czipelni, hol az ott levő bőséges ládából a szennyes ruhákat kihányva, a testet abba fektették hanyatt, fejét előre hajtván s lábait összezsongorítva.

Ez megtörténvén, a láda födelét zsineggel összekötötték s egész nap a konyhában hagyták, maguk pedig megosztották Orosz arany cilyender-árján s 80 frt készpénzén. A boldogtalan követ három arany gyűrűjét Kovács rögtön újjára

húzta, a negyedik Toronyinak jutott, ki azt állítólag elvesztette, csak több nap múlva találták meg a gyűrűből kivett s az Orosz család czimere-vel ellátott zöldséget. Arany órája lánczat a rablók eladták, diszmagyar ruháját pedig alig egy hét múlva elzalogosították.

A mint beesteledt, a gonosztevők első gondja volt Orosz hulláját eltüntetni. Fogták tehát a ládát, s mintha podgyászt szállítottak volna, a járókelők szemeláttára vitték a Duna hidján felül épült katonai laktanya elé, melynek vak kapujától néhány lépésnyire a ládát a köfalon keresztül a Dunába dobták, gondjuk lévén arra, hogy előbb a födelet lekötő zsinetet elmessék, hogy így a holttest a ládából kigurul-hasson.

Haza menve a hajdú a vértől szennyes ágyát még az nap tisztába húzta, a bevérezett ruhákat pedig lepedőbe göngyöltve s kövekkel megterhelve szintén a Duna hajjai alá süllyesztette.

Napokig senki sem sejtette Orosz eltűnésének valódi okát. A boldogtalan ember épen a gyil-

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS SZOBOR-EMLEKE KORFU SZIGETÉN.

kosság napján kérte fel öcsését, ki az országgyűlésen irnokoskodott, hogy elküldeni szándé-kolt inasa helyett mást utasíton hozzá. Mikor e megbízatásnak eleget teendő, az ifjabb Orosz elment bátyja lakására, az elvetemedett cseléd nem átalta azt hazudni, hogy gazdája a városba, majd pedig azt, hogy Pestre ment. Sőt hogy minden gyanút elhárítson magáról, még a gyilkosságot követő napon is elvitte az országháza-hoz gazdája kardját és kalpagját, mintha rá várna, ezután pedig a gőzhajó-állomásokon ténfergett, szinlelve, hogy gazdája elő ment.

Egy nap aztán, munkálódó dunai halászok véres ingét és fehérművet fogtak ki a Dunából, melyeken *Elek* és *O.* jelzés volt látható. Feltalálták a bőséges ládát is s benne a vérmu-mokat a zsineggel együtt. A nyomozás meg-indult s első sorban a gyanúba vett inasra ter-jedt ki, kinél meglették a véres zsákok, melylyel az áruló föltoakt a földről feltűrülte. Kovács lábaválója is véres volt; tagadni többé nem lehetett. Elfogták s a nyomorult mindent be-vallott. Büntetés, Toronyi, ugyan elmenekült, de nem sokáig lappanghatott ő sem; elfogató-

sára Sopronba, hol illetőségi helye volt, biztost küldtek ki, személyleírását pedig megküldték a monarchia minden hatóságának, kormányzékének s ezredének. Nem sokára ő is kézre került.

Magát a holttestet sohasem tudták fölállítani, habár nyolcz halászegény kutatta utána a Duna medrét, sőt legfelsőbb parancsra a búvárha-rangot is lehozták Bécsből. Három nappal a rémes tett elkövetése után Karner és Molnár nevű legények a Pozsonynyal szomszédos Püspöki helységnél láttak ugyan egy úszó holttestet a Dunán, mely a leírás szerint Orosz lehetett, de a víz sebessége miatt nem foghatták ki.

Az iszonyú tett híre rémületet és sajnálko-zást keltett mindenfelé, a merre csak elhatott. A jobb sorsra érdemes fiatal követ szörnyű halála mely részvétet s egyúttal megdöbbenést okozott a legszélesebb körökben, de különösen követtársainál, kik ösztönei becsületét jelle-méért s komoly és nemes becsvágyáért. Szomorú esetét, a tett első hírére, a június 10-iki ülésen Klauzál Gábor jelentette be a tábla kerületi ülésének, mire az ósz jegyző, *Palóczy*, érzékeny szavakban méltatta a veszteséget s parentálta el az *új Abel*-nek nevezett barátot s követ-társat, kit a boszúálló gonoszszék élte legszebb tavasz-korában s a boldog vélegényesség rózsás remé-nyei közt áldozott a kegyetlen ha-lálnak. Ugyanakkor az elnök is megragadta az alkalmat, hogy ne-hány tanútságot fűzzön a gyászos esethez, s rámutasson arra a vi-zszás állapotra, hogy a salvus con-ductus ürügye alatt sok dologtalan csavargó fordúl meg Pozsonyban, kik hetekig az országgyűlési tagok szállásain élődvé, a cseledeket csá-bitják, rontják. Végül intézkedése-ket ígért az iránt, hogy a város az ilyen gazdátlán kóborlóktól meg-tisztíttassék.

A gaztett elkövetői ellen az or-szággyűlési szabad oltalom meg-sértésével elkövetett rablógyilkos-ság alapján indították meg az el-járást s már július 17-én meg is hozta az ítéletet Széll Imre nádori ítélemester. Ennek értelmében úgy Kovács Pál mint felbújtó, valamint nemes Toronyi István is mint bünt-társ, bűnösöknek találtattak s az 1723. évi 7. t.-cz.-nek megfelelően pallos általi halálra s 200 frt vér-díj megfizetésére ítéltettek, bebi-zonyítottak vétetvén, hogy Kovácsot nem csupán pénzsom, ha-nem boszú is sarkalta a tett elköve-tésére, a miért gazdája őt megféd-dette és elbocsátotta.

Jellemző, hogy a védelem, támasz-kodva a holttest feltalálhatlansá-gára, sajátoság körmonfontással utolsó pillanatil is ragaszkodott ahhoz a föltevéséhez, hogy Oroszt nem is gyilkolták meg, hanem maga tűnt el, s hogy nyomát ve-zetése, maga beszélt össze a vád-lottakkal, hogy holt híret költsek s a tettet magukra vállalják.

Két világgal foglalkozott. Az előkelővel és azzal, a melyet ő nevezett el félvilágnak, s a mely aztán *Demimonde* név alatt az egész művelt világ szálló igéje lett. Ezt a két világot kutatta előszeretettel, ez volt az övé is, és is-merte ő ott szelleme erejénél és gazdag szíve finom lüktetésénél fogva a férfit és az asszonyt egyaránt. A szíve volt az, a mivel megkapó dol-gokat alkotott.

A *Kaméliás hölgy* közel félszázados életé-nek ebben rejlik a titka. Hiába vetik szemére a beteges sentimentalismust; ez a minden izzig szívől alkotott szerencsétlen Margit még so-káig könyvek forrása lesz, mert hát nemcsak elvetemedett botlólktól nyüzsg a világ. Seregre megy a Margit fajta nemesen gondolkodó bé-lyegzeteknek a száma és serege azoké, a kiknek ballépése nem közméretű dolog. Ezek az utóbbiak, ez a soha ki nem fogyó nagy légió mindig ott lesz Gantier Margit mellett a könyveivel, hacsak azért is, hogy a saját lelkén könnyítsen a Margit szíve nemességével.

EGYVELEG.

* Az előkelő házasságoknál a virágokkal üzőtt fényűzés New-Yorkban igen nagy hiányt okozott élővirágokban. Különösen a rózsák, lilomok és chrysanthemumok nagyon megdrágultak; sok üzlet-már a napi forgalom szükségleteit is alig tud-ják előkeríteni.

A NŐK BARÁTJA.

Irta 1863-ban Dumas Sándor. Először előadott a Nemzeti Színházban 1895 november 29-én.

A szomorú véletlen úgy hozta magával, hogy mikor ép ravatalon fekdtt, mi tapsoljuk őt. A Nemzeti Színház föllevenítette egy régi da-rabját, kapóli arra, hogy nyilvánvaló legyen: mi volt ő nemesek Párisnak — mert izzig párisi volt, — hanem a művelt világ összes szinpadai-nak, a melyek közt az ő gazdag lelke termékei művelésében a miénk nem utolsó.

Legrégibb emlékem természetesen a *«Kaméliás hölgy»*. Mintegy huszonöt éve láttam Prielle Kornélia művészi alakításában először. A darab már akkor is emlélk számba ment, közel húsz éves múlttal a szinpadokon. Ez az emlélk ma is újdonság és nagyratörő művészi lelké komoly becsvágyának a tárgya. Aztán jött az *«Alfonz úr»* Nádaival, a kinél járatosabb léha gavallér nem mozgott semmiféle szinpadon; egészen véve pedig olyan előadással, a mely büszkében tette Nemzeti Színházunk művészi színvonala tekintetében az embert. Ez az *«Alfonz úr»*, a melyre leginkább ráillik Dumas Itt van — teszem — a Sudermann *«Otthon»*-a, a mit a Duse művésze juttat eszembe. A darab végén borzongás futja át a gerinceze-met s eltűnődöm, hogy ugyan miért is írta meg az író ezt a darabot, a melyben halálba

A Margit szívének nemessége Dumas minden darabjában ott van mint mozgató erő. Az erény-bírák megütödnék ugyan sikamlós beszédeim, de én csak nyílt, képmutatástól ment beszédnek tartom azt; a melyre természetesen akadt egy sereg követő, csak hogy nagj a különbség közöttök és a mesterök között. Utánzó kezeben érzekre ható érdes-szer az, a mi az övében finom él; azok-nál csel az, a mi az ő cseljének csupán egy könnyen síkló eszköze.

Nem vagyok kritikus, csak impresszionista. Egy a közönség köréből, a ki nem annyira ité-letet, mint inkább érzést visz haza. Az ő darabjai után mindig az érzés fog el, hogy adott kör-ülmények közt a nemes és becsületes gondol-kozás csakugyan úgy parancsol, a hogy ő irányít. Mert hát valami magasabb csel mégis csak kell az írónak, ha csak a maga lelke megnyu-vására is. Csupán a tényeknek, csupán a való-nak minden erkölcsi irány nélkül rideg leírása mégis csak kegyetlenül sorvasztó dolog.

Itt van — teszem — a Sudermann *«Otthon»*-a, a mit a Duse művésze juttat eszembe. A darab végén borzongás futja át a gerinceze-met s eltűnődöm, hogy ugyan miért is írta meg az író ezt a darabot, a melyben halálba

IFF, DUMAS SÁNDOR.

kergettei a lányával az apját. Kinek adjak igazat, mikor egyiknek sincs igaza, pedig az apa ne-mes fölháborodásban cselekszik. Az író megírta ezt a darabot egyszerűen azért, hogy megmu-tassa nekünk, hogy ilyen helyzet is van.

Dumas csupán csak erre szorítkozva sohase fogott tollat a kezébe. Az ő kiindulási pontja: tiszta csel. Nemesit, javit, engesztel. Minden darabjának ez az iránya. Akár az Alfonz urat nézem, mint nekem úgyszólván első darabját, akár a *«Nők barátja»*-t, a legutolsó: az össze-ütözésnél ott van mindenütt a kibékítő elem. Amott a férj, itt a feleség.

Az *«Alfonz úr»*-ban egy derék, becsületes, férfikora délen levő tengerészkapitány gyako-rolja kinos küzdelmek közt azt az önmegtaga-dást, hogy megbocsátja fiatal feleségének azt a leánykori szerencsétlenségét, hogy tapasztala-tatlanságával egy léha fezők visszaélt. A *«Nők barátja»*-ban a férjért terheli valami hűtlenség-féle, de azzal a különbséggel, hogy míg amott egy perozre sincs törés a felek között: a *«Nők barátja»*-ban ott hagyja a férjét a nő, s csak idő múltán kerülnek össze ismét, azon a réven, hogy tulajdonképp egyik se szűnt meg szeretni a másikat.

A darabnak semmi különös meséje nincs. Abból áll az egész, hogy a szívet üresnek érző nő minden áron ideálra szomjazik és egy ideig azt hiszi, hogy meg is találta azt, mignem

fölbred arra, hogy a szíve nem is volt üres. Erre az ébresztő munkára Dumas az aggle-génység küszöbén levő férfit állítja oda, azt a jól ismert alakot, a ki szerelmesnek kissé ko-pott, félre tettek nem elég érett, s a ki aztán a higgadság, sarcasmus és bölcsekedés révén lopja be magát a nők rokonszenvébe. Tegyük hozzá, hogy többnyire nem minden hátgondolat nélkül. A Dumas embere ezáltal önzetlen *«nőbarát»*, s e minőségben viszi dülőre az egy-mást kerülő, de tényleg egymást kereső házaspár szerelmi ügyét; a kik lelkiállapotuk nyomása alatt minden valószínűség szerint Mentor nélkül is megtalálták volna egymáshoz vivő útjaikat. De nincs mit sajnálnunk, hogy ez a *«nőbarát»* ott mozog a szinpadon, mert szellemekedése és rokonszenves egyénisége révén szinte elhitheti velünk hogy ő a mozgató erő.

Ezt a Mentort, a ki különben nem azok közé tartozik, a kiket mások keresnek, hanem a ki inkább önmagának tetszik a nők ügyeibe való beavatkozási szerepében, Náda adta, és itt ismét azon a téren mozog, a mi úgyszólva neki született talaj. A finom saloni társalgás terén könnyed eleganciával teljesíti feladatát és kellő hangsúlylyal folyik ajkáról a szó.

A gyöngéd lelkű finom kis grófné-val, a ki egyidőre számúzi magát a férje oldala mellől, Márkus Emilia nyert egy nagyon előnyös szerepet. Előkelően mérsékelt nyugalom-mal játszott s egy-egy jelené-tében igazi baj ömlött el a lényén. Nagy elismerés illeti a fiatalabb nemzedék egy művelt, rokonszen-ves tagját, Császárt, a kinek a bűn-hődő férj szerepe jutott. Neki abban úgyszólván egyetlen jelenése van. Végbucásra találkozik a feleségé-vel, a mi döntő arra, hogy megint egymáséi legyenek. Azt ő úgy oldja meg, hogy minden hibája dacára mindenki megérti a felesége szerel-mi vonalmát. Jó genre-alkotó adott Vizvári s egy kisebb szerep-ben Nagy Ibolya, és talpraesett ga-vallér volt Dezső, a ki egy hig lére cserzett beszédű udvarlót muta-tott be.

Az előadás egészen véve össze-vágott és megérdemelt tapsokban részesültek a főszereplők: Náda, Márkus Emilia és Császár; de az a taps az akkor ravatalon fekvő költő szellemének is szólt. Mert költő volt a szó legszorosabb ér-telmében. Ideális nemesítő czállal írt és szíve melegségét vitte beszé-deibe. Mi egy különös véletlen révén tapsot vehythetünk a gyász-énekbe és ezzel tartozunk is neki. Az ő fényes elméjének alkotásai fényt árasztottak a mi nemzeti szinpadunkra is. Az ő nevével kap-

csolatos egy-egy premíere mindig ünnepszám-ba ment. Fejlesztette, megnyilatkoztatta a művés-zes rejlő tehetséget; a nézőtérben meg szívhez szólva nemesített. Nyugodjék békével. Ahoz neki joga van. Lelkiismeretesen teljesítette azt a kötelességet, a melylyel gazdag lelki és szel-lemi adományainál fogva az emberiségnek tar-tozott.

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS SZOBOR-EMLEKE KORFU SZIGETÉN.

Erzsébet királyné szép művészi emléket emel-tett korán s váratlanul elhunyt nagy reményű fiának, Korfu szigetén levő *Achilleon* nevű gyö-nyűri nyaralójának a kertjében, ezzel kerüvén enyhülést anyai szívének, melyben egyetlen fiá-nak, országok és koronák örökösének s remé-nyének helye örökre üresen maradt. Az emlélk egy remek szobormű, melyet egyik kitűnő bécsi szobrász alkotott. Az egész egy derékban kettő-tört oszlopból áll, melynek tövében, az oszlop díszes lábának a párkányán a Dícsőség szárnyas nemtője ül mely megdöbbenést mutató helyzet-ben. Az oszloplábnak az előrészn egy kidom-borodó koralakú keretben Rudolf főherczegnek remekül faragott mellképe van domború kidol-gozásban. A fej és arcz hasonlatossága tökéletes.

A nemtő vállán keresztül vetett fátol az arczép fölött esokorra kötődik, aztán koszorúv alakul s oldalt redőzetes esomóban fut le az állvány párkányzatáig, melyen a mellkép alatt ez a latin fölrás olvasható gyászkeretben:

RUDOLFUS
CORONAE PRINCEPS
ARCHIDUX AUSTRIAE-HUNGARIAE.
Natus die 21. Augusti 1858.
Obiit 20. Januarii 1889.

A jeles szobormű méltó az elhunytéhoz, ki oly kiválóan kedvelte a művészeteket, s első rendű helyet foglal el azon művészi alkotások közt, melyekkel a felséges asszony az «Achilleion» nyaraló tündéri szépségű kertjét ékesítette.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI TÁRLATA.

II. közlemény.

A műcsarnok nagy terméből ismét közlünk még fényképi fölvetéseket. A képzőművészeti kiállításnak tagadatlanul legérdekesebb része, ugy szólván központja a nagy terem, válogatott művészeivel, műveivel, és a közönséggel is, mely itt megállapodik és benyomással cseréli ki. Az új műcsarnokban a kisebb termek is lesznek ekkorak.

A mostani kiállítás egyik legérdekesebb és feltűnő festménye *Repin Jefimovics* Ilija orosz festő nagy képe: «Kozákok válasza a szultán ultimátumára.» A kép a császár tulajdona, s közbefjárásra volt szükség, hogy a műcsarnok megkaphassa. A nagy erővel és realizmussal festett képből nem hiányzik a művész lelkesültsége, a valódi orosz érzés, s talán épen ez teszi feltűnővé. Hazájában okvetlenül nagyon tetszettek a vad kozákok, kik oly megvetéssel és gúnynyal bánnak a szultán üzenetével.

Nem ismerjük annyira az orosz történetet, hogy tudnók, melyik szultán volt az, ki a kozákokhoz ultimátumot küldött. Megtörténhetett többször is, hogy a szultán ráüzent a birodalma határát háborgató rakozásaitól fegyveres népességre, s követelte, hogy tartsák távol magokat, adják vissza a mit elraboltak; aztán kozákok, török és tatár csapatok jól elbántak egymással kölcsönösen. Különböznem is szükség tudni ehez a történetet, le lehet olvasni a képről. A festő egyszerűen azt a nemzeti gyűlöletet tette szemléltetővé, mely az oroszokat eltölti a törökök iránt, kik a szlávok egy részét leigázva tartották s az orthodox kettőskeresztnek most is útjában állnak félholdjokkal a délen.

A martalócs népség ugy látszik táborba gyűlt a szultán üzenetének hírére, s már elhatározta, hogy mit válaszol a padisahnak. Egy durva asztalon írják is a választ; valami íródeákféle fogja a tollat s gúnyos arczczal hajlik a papír fölé. Az asztal körül tolong, vagy ül a nyers csoport, szinte oda kiáltják: «még ezt is ird bele, no még ezt is!» Az arczok kifejezése kétségelenné teszi, hogy mit üzennek vissza. Megvetés, gúny, gyűlölet minden arczon. Nevetnek, kacagnak, ordítanak. Ez a sok alak mind fokozza a megvetés, a gyűlölet kifejezését, melynek egész skaláját megtaláljuk a kicsinylő gúnytól kezdve az üvöltésig. Az egyik vén kozák, a legvadabb alakok egyike, pohos hasát fogja, ugy kaczag az üzeneten. Mindenik alak egy-egy kitűnő típus: bárdolatlan, fegyverforgatáshoz, korlátatlanul élethez, verekedéshez, iváshoz szokott népség. Egyik-másik ködment sem hord s meztelenül dagadoz háta és izma. A másikon meg már nehéz szőr van. Fejük leborotválva, csak egy üstök lóg a középről. A hány, annyiféle az öltözet; látszik, hogy ott szerették, a hol találták. Fegyverrel bőven el vannak látva. *Repin*, a festő, nem szépitett semmit. Valami népies vadásgot hagyott meg a képen. Ezeket a vad, rakozásaitól embereket, kik nem érintkeznek a civilizációval, egészen áthatja egy nemzeti érzés. Az asztalon pálinkás butykos, kártya. A félig ittas emberek pipafüstöt fuja veszik körül az íródeákat, s lelkesülnek.

Repin Ilija Jefimovics, ki most a legjelesebb orosz festők egyike, nagyon változatos pályafutás után jutott hírehez s ahhoz a szerencséhez, hogy festménye a császár termét díszíti.

Tanító, mesterei nem igen voltak a művészetben, hanem saját képessége vezette. 1844-ben egy délorszországi közák faluban született. Atyja katona volt, anyja pedig a falu iskolájában tanított. Gyenge testalkata miatt csakis nővérel s ennek barátóival játszhatott. Szülei szegények lévén, elemi oktatását anyjától nyerte. Mihelyt annyira megnőtt, hogy az ollót kezébe vehette, papírosból emberi alakokat, állatokat és virágokat vágott ki, melyeket aztán az ablaktáblákra ragasztott. Előbb anyjától, azután a falu templomi szolgájától tanult, utóbb pedig egy katonai iskolába került. Itt nővére számára apró rajzokat készített és viaszból állatokat gyúrt. Első sikerült aquarell arczképeit tizenkét éves korában festette s ezekért már pénzt is

Séta-öltöny eréponból.

Szürke nemez kalap szalag- és virágdíszítéssel.

kapott. Egy vidéki oltárdíszítő cég megbízásából csekély fizetés mellett falusi templomokban képeket festvén, ez úton végre annyit takarított meg, hogy 1863 november 1-én Szent-Pétervárra utazhatott. «Tizenkilenc éves koromban — mondja *Repin* — 50 rubellel zsemben és néhány vialattal a festő-akadémia kapuja előtt álltam, hol egy árva lelket sem ismertem!» Hat év alatt, 1869-ig *Repin* képeit öt arany éremmel tüntették ki, «Jairus leánya» című festményeért pedig hat évre terjedő állami ösztöndíjat kapott. Legelőször Oroszországot utazta be, s csak utóbb került Münchenbe, Flórenczbe, Rómába, Nápolyba és Párisba. 1876-ban hazájába visszatérvén, minden egyes képével nagy sikert aratott, «A kozákok válasza» című képet 1892-ben festette. Ehez fogható mesterművet más orosz festő alig alkotott. *Repin* jelenleg tanár és a szent-péter-

vári császári akadémiai bizottság tagja. Mint Tolsztoj Leó benső barátja, nagyon elűt az orosz «hivatalnokok» fajától és testtel-lelékekkel azon van, hogy az orosz művészet végre valahára európai színvonalra jusson.

Repin festménye műcsarnokunk nagy termének egyik faláról bemutatott képünkön a legelső az alsó sorban. Mellette egy másik jeles külföldi művész *Mackensen* Fritznak szintén nagy képe: «Isteni tisztelet». Egy szegény skót falu népsége az utcán gyűl össze, s ott hallgatja ájtatosan a vándor lelkész ajkairól a vallás igéit. A falunak se temploma, se lelkésze. E jeles művet kiszemelték a nemzeti múzeum képtára számára.

A felső sorban *Vajda Zsigmond* «Arzczépcsoportja» (női és gyermek-arczok) elég tisztán kivethető. Utána *Cogen Felix* képe jön «Boldog öregség», az összetöporódott, beteges alakok, ki mellett szép unokája örködik szeretettel. A harmadik *Bunny Rupert* antik-világi idyllje «Pastorale», a víz partján szerelme mellett tilinkozó ifjúval. Még *Goldreich Géza* «Régi emlékek» életképe látszik a legfelső sorokban.

Itt következik aztán a terem másik oldala, melyet szintén bemutatunk.

Legfelül egy kettős életképet láthatunk *Brandt* «Lelki viszhangok» ezimen. Két külön kép, az egyik a cigányzenét hallgató búsló legény; a másikon a nagyapó, ki unokája üdvözlését hallgatja. A szomszédos képen *Keleti Gábor* festette le Budapest panorámáját, a Gellért hegyről véve föl s az alkonyati borongós időt választva. *Dameron Charles* csinos festménye: «Virágszedés az Antilles fokon, Nizza közelében» zárja be a sort.

Az alsó sorban a milleniumra készülő festményekből ismerkedünk meg azzal, melyet Fiume városa rendelt meg *Dudits Andornál*, kit eddig leginkább mint életképfestőt méltányolt a műcsarnok közönsége. A kép csaknem életnagyságú alakokkal van népesítve. A fumei podesta a kiküldött királyi biztos jelenlétében felolvassa Mária Terézia királynő 1779. évi adománylevelét, melylyel Fiume szabad várost és kikötőt, mint külön esatolt országrészt, Magyarországhoz kapcsolja. Ezt a nevezetes történelmi eseményt kívánta képen feltüntetni Fiume. Kimért a tárgy és szertartásos természetű. *Dudits* leginkább az akkori idők korrajzi vonásainak feltüntetésére törekedett.

Márk Lajos, a fiatal festő nemzedék törekvő tagjának jó haladását nagyobb életkép tanúsítja. «A szerződésnélküliek» ezimen egy harmadrendű kávéház belsejében gyűjtött össze festői komániát, színészeket, színésznőket, a kik közt jól válogatott tanulmányföket és alakokat szemléltethetünk.

A nagy terem egy harmadik oldalát a multkor közöltük képeivel együtt. A műcsarnok utolsó kiállításából már rövid idő mulva történelmi emléket fognak őrizni ezek az illusztrációk.

DIVATTUDÓSÍTÁS.

Páris, 1892. decz. 2.

Az enyhe időjárás dacára a divatvilág körei nemcsak az őszi, de már a téli idény újdonságaival is foglalkoznak, sőt e részben már végleges megállapodásra jutottak. A mint ezt már utolsó jelentésben megírtam, téli köpenyek, félhosszú kabátok és karon alúl érő galléroknál prémes díszítések és bélések minél értékesebb szőrméből nélkülözhetlenek. Mindezekből azt kell következtetni, hogy azon nagyon is üdvös mozgalom, mely a múlt évben a mérgezdrga szőrmearúk dolgában megindult, teljesen megújult. Elsőrangú divattermekben fekete czoboly, kék róka, szibériai evet és szebbnél-szebb főkaprémek a némileg már lábra kapott vastag angol bársonyt teljesen kiszorították, mely kelme különösen városi, sétáöltönyöknél a prémes ruhát nélkülözhetővé teszi. Amde mindezek dacára bársony ruhát, felöltőt vagy gallért drága szőrmé nélkül senki sem viselhet. A mérsékelt nagyságú karmantnyukban többféle zsebek vannak, a pénztárcza, zsebkendő stb. számára. A pénzárastokraczia hölgyei az öltöny színéhez illő szőrmét viselnek, s így gyakran megeskik, hogy Worth, Redfern és más mérvadó ruhafőmészek prémekek dolgában a kellő szín miatt fennakadnak. *Ujás herczegnő* a minap az Operában fekete gyöngyszín bársonyruhát viselt, melyhez a fekete czobolyprém pompásan illett. Broglie herczeg estélyén ugyan *Ujás herczegnő* fehér selyem öltönyéhez ismét

remek hermelin gallért viselt. Sétáöltönyök sötét-kék vagy sötétvörös skót gyapotkelemből, megfelelő bársony díszítéssel, testhez illő félhosszú kabátkák, úgynevezett katona-zsinórczattal, végül minden díszítés nélkül felöltők, a téli évad lefolyása alatt a nagy többség állandó pártfogásának örvendenek. Némi kivételt az úgynevezett angol Waterproof és Havelock szabású köpenyek képeznek, melyek azonban a divat-világ köreiben ismeretlenek. Magától értetődik, hogy az efféle öltönyök legfeljebb vasuti kocsiiban vagy kirándulások alkalmával használatosak, míg városban — különösen felöltők vagy köpenyek dolgában — a divat kívánalmait szem előtt kell tartani.

Minden egyszerűségük mellett nagyon szépek a félhosszú egyenes karimájú fekete, sötétkék esetleg fehér angol nemez kalapok, melyeknél díszítésül többnyire széles bársonyosokrok, gyémántosokkal s egyéb drágakő tartókkal szolgálnak. Formára nézve ezen nemez kalapok leginkább a «Canotier»-féle nyári kalaphoz hasonlítanak. Capote szabású francia kalapokat csakis színhabban, esküvőkön vagy egyéb ünnepélyes alkalommal viselnek. Nézetem szerint a francia kalap előbb-utóbb ismét fölszínre fog kerülni.

Nagyon díszes az ide mellékelt rajzon látható sétáöltöny világos-barna eréponból. Derekat fekete bársony mellény és habos selyemből készült díszítés képezik. A nyak körül fekete struczollas boa. A ruha szoknyájának szabásából világosan kitűnik, hogy a sokszor emlegetett krinolinról egyelőre még nem kell tartani, a mennyiben a szoknyák redői oly bőveket, hogy azok alatt semmiféle abricsnak helye nem lehetne. A kerek alakú kalap díszítése a ruha színének megfelelő bársony szalagsokrokból és fekete struczollakból áll. Ennél szebb sétáöltönyt Párisban alig láttam. Worth terméből való továbbá az új fekete bársony köpeny czoboly prémmel s ugyanezen szőrméből készült karmantnyával. A köpeny eleje a gazdag bélést mutatja, míg bő újjain szintén czobolyzseggel látunk. Nem kevésbé csinosnak találom a Haban termében készült szürke nemez kalapot, füstszürke bársonyszalag, csokor és piros mákvirág díszítéssel. Az efféle mérsékelt nagyságú karimák minden öltönyhez illenek és olcsóságuk folytán közkedveltségnek örvendnek. Divat dolgában a magas szárú vékony selyem esernyő nemcsak nélkülözhetlenné vált, hanem a hölgy kezébe alig illő arany vagy ezüst gombos sétatobotok teljesen kiszorították. Igaz ugyan, hogy a fényűzés az esernyőkön is meglátszik, a mennyiben drágakövekkel kirakott zománcos esernyő-gombok Streeter vagy Labiche ékszerészek kirakataiban 4—5 ezer frankon alúl alig láthatók, de a ki nem vehet, az egyszerű tíz frankos esernyővel is beéri. Mindezek dacára a helyzet jellemző vonása: végtelenségig menő fényűzés, még pedig a női divatarúk egész vonalán.

Alice.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Vajda János költeményei. Budapest, 1895.

A Franklin-Társulat egy szép kötetben kiadta a költő lyrai és elbeszélő költeményeinek válogatott gyűjteményét. A ki jól ismeri Vajdát, sajnálattal veszi észre a gyűjteményben több igazán szép költemény hiányát. De ez, oly tartalmas költőnél, mint Vajda János, alig lehet másképp, a mit ír, mindig benne csillog abban lelkéből egy darab, s ez a válogatást nagyon nehézé teszi. Ennek dacára azonban az előtűnk fekvő gyűjtemény kiadása szerencsés gondolat volt. A különböző kiadásokban szétszórtan megjelent költemények legértékesebbjeit, mondhatni kivétel nélkül feltalálja itt a közönség s megismeri belőle az egész Vajdát, szépséges mélységével, izzó szenvedélyével, a sötét színeket szerető ecsetének csodás erejével, szertelenségével, szóval erényeivel és hibáival együtt. Nem akarjuk ezúttal Vajda János költészetét részletesen ismertetni; egyes kötetekinek megjelöléseket volt alkalmunk elégszer Vajda eredeti, hatalmas költői egyéniségével foglalkozni. De még inkább ismerik őt olvasóink abból a sok szép költeményből, mely tőle, mint régi munkatársunktól, lapunkban megjelent; mert minden költeményéből elő-szűrjük az a nem mindennapi tehetőség, mely maradandó alkotásokban örökíti meg magát. Az új gyűjteményben, a mint említettük, a kisebb költeményeken kívül a hosszabb elbeszélések közül is helyet foglal néhány, u. m.: «A szomorú körutas», «Abel és Aranka», «Alfréd regénye», «Talakozások». Vajda igazi nagysága lyrai költeményeiben nyilatkozik, de elbeszélő költeményeiben is nem közönséges költői szépségek vannak. A kötet ismertetéséről, s egyúttal Vajda János költészetéről

jellemzéséről is, a gyűjteményből két költeményt mutatunk be.

Száll a hegyre...

Száll a hegyre barna felhő;
Zúg alatta már az erdő,
Észrevétlen langy lehellet
Rázza a faleveleket.

Hajszálai a vadonnak,
Hervadt levelek szállongnak.
Feske földet szántva röpdés,
Minden oly merengő, csöndes.

Erdő, mező, merre nézek,
Egy nehéz, bús előérzet.
Hosszu árny kísért a réten;
Szél sohajt az erdőn, melyen...

Valami nagy rejtett bánat
Fogja el az egész tájat;
Az a bánat, mit az ember
Érez és nevezni nem mer...

Az a nagy bú, a mely téged
Vádol, örök nagy természet;
Mely kiégett szíved kéri:
Mért születni, minek élni?...

Nyári les.

Immár a hegyélen száll le a nap.
Fák árnyai nyulnak előre.
Rejtek sűrűből most indul a vad
Ki, párja után, legelőre.

Most egybe az erdő, mint a pokol
Rémlel telik el, besötétül.
Mint sári lehellet, száll a bagoly,
Kiprázat a lég denevérül.

Bus éji királyné, fénymező hold
Úl trónra, lenézve merengőn.
Ébrednek a lelkék, mozdul a lomb,
Lovagolnak az árnyak a szellőn.

Vig torku rigó most bujva elül.
Ókrészfü fütttyőv éresztget.
Tévedt utazó bolygván egyedül,
Bezzeg vett most a keresztet.

De az ördögöt sem fél a vadász,
Ő egymaga áll ki merészen.
Némán egerész, neszelev vigyáz,
Nem öltik-e vad ki a részen?

FEKETE BÁRSONY KÖPENY CZOBOLY PRÉMMEL.

Rí a csalagány, — ott valami jár...
Hah végre szerencse... találatán...
Ugy ám... de elugrik az őz, mit kár!
Hogy a mennykő szántson a hátán

Ott jár a dezenter, félve hitét
Előle parasztyerek, asszony;
Szegénybe' pedig meg-megfagy a vér,
Ha zörren a szél a harasztón...

«Az osztrák-magyar monarchia írásban és képen» című nagy hon- és népismerető vállalatnak közelebb megjelent 241. füzete alkalmul szolgál annak fölemlétesére, hogy a füzet megjelenésének napja, december hó 1-seje, tizedik évfordulója e nagy munka megindulásának. 1885. december 1-én látott napvilágot magyar és német kiadásban a legelső füzet, mely a monarchiát általános képebe foglaló s «Bevezető kötet» című I-ső kötet megnyitója volt. E füzetnek első közleménye az a lendületes cikk volt, melyet az egész monarchián átpillantó bevezetésül a vállalat megalapítója, boldogult *Rudolf* trónörökös írt, a cikket díszítő lapszéli keretrajzokat pedig *Rumpler Ferencz* bécsi tanár készítette. A munka azóta szakadatlanul folyt, fölvaltva ismertetőn Magyarország egyes részeit és Ausztria örökös tartományait. Eddig 11 nagy kötet készült el teljesen s került a közönség kezébe. Most a *Magyarországot* ismertető kiadásból a *Dunántúl* leírása közeledek vége felé, mely után a *Felföld* ismertetésére szánt újabb (V.) kötet füzetet fognak megindulni, míg a német kiadásban *Csehországnak* most folyó ismertetése után a jövő 1896. év tavaszán a *Morvaország* és *Sziléziát* tárgyzó kötet füzetet kerülnek sorra. A vállalat, mint a közvélemény általában elismeri, sok új és becses anyagot ölel föl s nagyon számottevő szolgálattal tesz a monarchia mindkét államának az által, hogy úgy az országokról, mint a népekről a lehető legrövidebb és hitelesebb adatokat hozta forgalomba, s így nemcsak a monarchia népei találhatnak benne igaz képet egymásról, hanem a külföld is sokkal alaposabban értesül általa Magyarországáról és Ausztriáról, mint eddig. — A most megjelent 241. füzet Csehországnak

közgazdasági élete ismertetésének egy részét foglalja magában. A decz. 15-én megjelenő 242. füzetben, mint már emlegettük, Fejérmegye ismertetése kezdődik meg Wekerle Sándor volt miniszterelnök tollából.

A Budapesti Szemle deczemberi kötetével befejeződik ismét a becses vállalat egy évfolyama.

Az új kötet befejezi a folytatódó közleményeket: Jobb Lajos tanulmányát az éjszakai-amerikai szabadságharcról és annak hősről Washington cím alatt; A. G. alapos fejtegetését és történelmi összeállítását A legfőbb kegyuri jogról, mely egész könyvénél többet, első közleményül Láng Lajos az akadémián felolvasott értekezését kapjuk; A nemzetiségek aránya Ausztriában, melyben az utolsó 10-15 esztendő statisztikai adataival mutatja ki, hogy Ausztriában a német elem folytonosan hátrál az egyre növekedő szlav elemmel szemben, mely a sajátban is erőre kapott. A külvárosi gyűbész, czimben angol elbeszélést olvassunk Vedwoore től, Pallagi Gyula fordításában; Téli vers, czimben borongó hangú szép költeményét Lévy Józseftől, utána Gautier költeményét: Utolsó vágy, Vargha Gyula esemény fordításában. Csorba Ferenc az akadémián csevegő reformjéről ir tanulmányban, Heinrich Gusztáv pedig A mai német lra című tanulmányt az akadémián a nagyszámú német lrai költsézzel fejezi be. Az Értesítő rovatban Pastiner Gyula ir Arany balladáinak Zichy Mihály illusztrációjával Rách Móránál megjelenő kiadásáról, magaslatra Zichy genjét, Kalmár Elek egy másik közleményben Zimmermann István, Afrikában elhunyt magyar hittérítő emlékeztet meg, kinek kaffer nyelven megjelent könyvei az akadémiának is megvannak. A Budapesti Szemle Gyulai Pál szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg. Előfizetési ára egész évre 12 frt, félre 6 frt.

A magyar nemzet története. Szalay Józsefnek a tud. akadémiánál jutalmat nyert művéből, melynek kiadását a Lampel-féle könyvkereskedés (Wodianer F. és fia) illusztrálva és füzetekben indították meg, az első kötet elhagyta a sajtót, szépen kiálltva, díszesen kötve, a Korvinák mintájára. Az első kötetet, mely hazánk történetét az Árpádhoz kihaltáig tárgyalja, a mű átdolgozója: dr. Baróti Lajos, ismert fiatal történettudós írta.

Baróti felhasználta a legújabb kutatások eredményeit, az eseményeket ügyesen csoportosítja, a főbb szereplőket, mozzanatokot kiemeli. Közel háromszáz illusztráció ékesíti ezt az új kötetet, közöttük kilencz színes, s huszontól nem színes műfémek. A képek majdnem egytől egyig vagy régi, egykoru rajzok, műtárgyak és műemlékek másolatai, vagy természet után készült főtételek. Történeti festészetünk legkiválóbb termékeit is felhasználta a könyv érdekessége. A mű négy kötetből fog állani, melyek már a következő esztendőben mind meg is lesznek. Ára Corvina-kötésben 8 frt, korona-kötésben 7 frt 50 kr. Egyes füzetek 30 kr-ral rendelhetők meg a Lampel R. (Wodianer F. és fia) cégénél, hol a munka havi 1 frtos részletfizetésre is megszerezhető. (Budapest, Andrássy-út 21.)

Almanach 1896-ra. A Singer és Wolfner-féle Egyetemes Regénytár évi almanachja megjelent az 1896-iki évre is, ezáltal szintén Mikszáth Kálmán szerkesztésében, ki tizenegy jónévi író közreműködésével állította össze az új folyamot. Maga Mikszáth kezdi meg az elbeszélők sorozatát színesen és jókedvű bevezetéssel, mely egy könyvvasárlástól irtó magyarorról, egy képviselőről szól, a kiről valaki valamit írt egy könyvben, de hogy mit, ismerősei nem akarják neki megmondani, mert egy kicsit kellemetlen. A képviselőt napokig bántja a kíváncsiság, még az étel sem esik jól neki, hanem azért a könyvet meg nem veszi, hogy elolvassa. Mikszáthnak a kötet végén is van egy elbeszélése: Nagy kutya a vicebíró című. Az Almanach többi írói: Tóth Béla, Beniczkynek Bajza Lenke, Barsomy István, Tömörkény István, Rákosi Viktor, Tutesk Anna, Gárdonyi Géza, Kóbor Tamás, Herczeg Ferenc, Szomaházy István, Murai Károly, Pekár Gyula, Benedek Elek. A könyv kötésben megjelent könyv ára 1 frt.

A Franklin-Társulat kiadványai. A Franklin-Társulat kiadásában legújabbán a következő munkák jelentek meg:

Hendzseres magyar nyelvtan. a hangsúlyos verselés és a polgári úgíratok rövid ismertetésével, a közép- és polgári iskolák III. osztálya számára írta Hoffmann Mór, kinek az első és második osztályoknak szánt, mondattani alapon készült nyelv-tan iskolai könyvnek van elfogadva. Ez új munkája szintén engedélyezve van közép- és polgári iskolák számára. Ára 50 kr. — A Joles íróné iskolai tára-nak új kötete: Elektra, Sophokles tragédiája, fordította Csiky Gergely; magyarázatokkal, terjedelmes bevezetéssel ellátta dr. Losonczy

Lajos főgymnasiun tanár. Középsikolai tanulóknak készült a kiadás iskolai és házi olvasmányul, de mindenki jó hasznát veheti, a ki a görög irodalommal foglalkozik s a hellén költészet egyik remek művét ismeri ohaítja. Ára 60 kr. — A kinematikai geometria alapvonalai. merev sík-részek és törvényszerűen változó sík-részek mozgása, szintheticai-geometria módszerrel tárgyalja Hornischek Henrik, fővárosi gymnasiun tanár, ki Schoenflies és Burgmeister kutatásait is használva írta meg e szakmunkáját, melynek megjelenését a tud. akadémiá is segítette. Ára 1 frt 40 kr. — Döntvénytan, a felsőbbbíróóság elvi jelentőségű határozatait; jegyzetekkel ellátva kiadja a Jogtudományi Közlöny szerkesztősége. Harmadik folyam, II. kötet. Ára 2 frt.

A Szent István-társulat kiadványai. Katholikus szellemű olvasmányok köcsatott közre a Szent István-társulat: A lelkiismeret, vagy Brooke Mari megpróbáltatásai, amerikai elbeszélés; írta Dorsey Anna, fordította Gyurics Péter. Csinosan kötve ára 80 kr. Használó kiállítás: Hasznos mulattató, a kath. ifjúságnak ajánlja. A könyv egy része IX. Pius pápáról szól, születése százados évfordulója alkalmából; írta Szeghy K. Másik része egyéb olvasmányokat nyújt. A kötet ára 80 kr. — A Szent István-társulat egyszerűsége A magyar nép könyvtára czimű új vállalatot indított meg, melyből egyszerre négy kötet jelent meg. Ezek: Elbeszélések a magyar nép életéből. Irta Vincze Alajos (Csermely). Egy-egy kötet ára, kemény kötésben, 30 kr. Apró kis füzetkéket is adott ki a ponyva számára.

Népies kiadványok. A magyar prot. irodalmi társaság Koszori czimű olyan olvasó füzetkéket ad ki, a melyek azt tűzték ki célul, hogy a régi ponyvairodalmi izetlenségeket kisorítsák a forgalomból s magvasabb, de könnyen érthető olvasmányul lássák el az egyszerű népet. Most husz füzet jelent meg a Koszori-ból, melynek Kecskeméthy István dr. ref. lelkész a szerkesztője. Egy-egy füzet 22-26 oldalra terjed s az ára csak 4 krajczár. Van a füzetekben elbeszélés, életrajz, oktató történet, stb. Megrendeléseket Hornvánszky V. könyvkereskedő fogad el, Budapest, Akadémia-utca.

A pozsonyi liceum történetéről hirdett előfizetést a Liceum elöljárósága. A 25-28 ives műtavaszzsal jelenik meg, szerzője Markusovszki Sámuel tanár. Előfizetési ára 2 forint 50 krajczár. Az előfizetési ívek deczember 31-ig a pozsonyi liceum igazgatóságához küldendők be. Ezután a könyv csak bolti áron lesz kapható. E régi jeles intézet volt tanítványainak száma — csak az utolsó húsz évet számítva — több mint 8000.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémiá decz. 2-iki ülését Zichy Antal osztályelnök vezetése alatt tartotta.

Némethy Géza Vergilius Didója czim alatt részletet mutatott be készülében levő nagyobb monographiájából, melyben a római költők fejlődésének életét és műveit a nagy közönség számára is élvezhető alakban dolgozza föl. A bemutatott rész Didót ismerteti, ki mint a nemesen szerető nő típusa már hasonlít az újabb költészet női alakjaihoz. Balassa József vendég értekezést ezután a rövid magánhangzók történetéről, bírálva Szinnyei Józsefnek egy akadémiái értekezését. Végül Zichy Antal bemutatta Kazinczy levelezésének VI. kötetét Váczy János bevezetésével. E kötetben becses adatok kerülnek nyilvánosságra Kazinczy irodalmi terveiről, a thübingai pályakérdés sorsáról, a szépirodalmi reformátor bécsi útjáról, fogsága emlékeiről, működésének hatásáról és hazafiúi aggodalmairól. — A felolvasásokat nagy közönség hallgatta végig.

A nemzeti múzeumból. A közoktatási miniszter dr. Horváth Gézá, az állami rovtartani állomás főnökét, a magyar nemzeti múzeum állattárának igazgató-örvé nevezte ki.

A Nemzeti szalon. Erzedik tagja. A hazai képművészetek és műpártolók nem régen alakult egyesülete, a Nemzeti szalon, decz. 4-ikén estélyt rendezett az erzedik tag tiszteletére. Az erzedik tag már régebben belépett, de az ünnepélyt most tartották meg jókedvű összejövetellel. Az erzedik tag, belvári dr. Burchard Rudolf humoros áldomással mondott köszönetet az ünnepeltésért. Az est folyamán Margitay Tihamér a sajtóra emelte poharát, mire a jelenlévő hírlapírók nevében Maszák Hugó válaszolt. Pohárköszöntő mondott még Vastagh elnök, Jámbar, Szehy, Fadrusz és Lukács Gyula.

MI UJSÁG?

József főherczegnek, ki mostanában Wörishofenben időzött, Thewrewk István megküldte az ügyi szerencsétlenségéről lapunk mult számába írt cikkét nyomdai levonaton, hogy ő fensége elő-

legesen megtehesse rá észrevételeit, mielőtt a cikk végleges alakban megjelent volna, mire József főherczeg a cikkírónak nov. 28-ral való keltezéssel Wörishofenből következőleg válaszolt:

November 26-án és 27-én távol levén, leolvét csak most haza térve találtam itt és fiammal együtt olvastuk a Vasárnapi Ujság-nak szánt cikkét, melyet teljesen helyeslünk. A 3 fa végett tettem csak megjegyzést, mivel maga is kivánja, hogy teljesen megfeleljen részleteiben is a valónak. Sietek ezen levelet még most a postának átadni. József fng.

Árpád szobra Pusztaszereen. A képviselőházban mikor a kormány előterjesztette a milleniumi ünnepek programját, az az ohaját nyilvánult, hogy a honfoglalást hirdető emlékművek ha már az 1896-iki évre el nem készülhetnek, legalább több ilyenek alapok-lételét vegyék föl a hivataltos programmba, s ha lehetséges, Pusztaszereen állítsák föl Árpád emléket. B. Bányfy miniszterelnök meg is ígérte ezt, s a munkálatok megkezdése iránt azonnal intézkedett. Berczik Gyula miniszteri tanácsos és Kovács Gyula műépítész szemelték ki az alkalmas pontot a szermonostori apátság romjainál Árpád szobrához. Dór stílus hat oszlopból álló emelvényen 14 méter magasságban helyezik el Árpád szobrát.

A műemlék az apátság romjaival szemben épül, úgy, hogy az országutól jövőkkel szembe fog nézni a szobor. Az építési munkálatokat Kovács Károly műépítő a jövő év április 15 ig az oszlopatig tartozik elkészíteni, úgy, hogy április 28-án le lehet tenni ünneppies az alapokot. Az építmeny ekkor már négy méter magasságban fog kiemelkedni a földből. Az oszlopok fölött a parkányzat szelén kőoroszlánok lesznek. Az emlékmű körülbelül 7500 forintba kerül. A pusztaszerei alapú letétele lesz az első milleniumi ünnep, s programját Vadnay Andor, Csongrádmegye főispánja dolgozza ki. Mikes Gyula főmérnök 1600 frt költséggel járhatóvá teszi az utat Kistelektől a pusztaszerei romig. Pallavicini ögróf mindenképen megkönnyíteni iparkodik az emlékmű föllállítását. A szermonostori apátság romjait két holdnyi terjedelemben fa kerítéssel vértette körül az uradalom s hajlandó az területet tágitani is, ha az emlékmű föllépítéséhez ez szükségesnek mutatkozik.

Kiállítás hírek. A kiállítás megnyitására ünnepélye a korzón történik meg, s a korzó kis zene-pavillonját erre a eszra díszes királyi sátorra alakítják. A kiállítási igazgatóság több előrendít építést kért föl a napokban, hogy a ritka alkalomhoz méltó királyi sátor tervét készítsék el. Berlinből a királyi Zeughansból a közelebbi napokban útnak indítják azokat a történelmi tárgyakat, melyeket Vilmos császár átengedett a kiállításra. Ezek közt van három török lófarkú zászló, a melyeket 1686-ban szákmányoltak Budavára visszavételekor, továbbá egy buzogány faragott karnelből és jaspisból, a mely 1700-ból való és számos fegyver, pán-cs, zászló. A legérdekesebb és becsesebb Báthory István erdélyi fejedelem és lengyel király egyik díszkardja. A gyönyörű fegyver markolata és kosara színeszánt, aranynyal díszítve. A penge is aranynyal van díszítve s arany rajta gazdájának hű képmása is ily felírással: Stephanus Bathori Rex Poloniae 1579. — Báthory Istvánnak egy másik, orosz gyűjteményben levő kardját is meg akarták szerezni a kiállítás számára, de ezt a tulajdonos nem adta át.

Új egyetemi tanár. Dr. Janny Gyula budapesti tudomány-egyetem magántanár, kórházi igazgató és főorvosnak a király az egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet adományozta.

Női gymnasiun. Wlascics közoktatásügyi miniszter ama rendelete, mely a nők előtt az egyetem kapuit megnyitja, arra indította az országos nőképző egyesületet, hogy jó hírnévnek örvendő iskoláját olyképen alakítsa át, hogy ebben az egyetemre készülő nők megszerezhessék a szükséges képességet. Az átalakítás természetesen nem könnyű és az egyesület mielőtt e fontos lépést megtenné, egy nagyobb bizottságot kért fel véleményadásra. A bizottság Beothy Zolt egyetemi tanár elnöklete alatt gyűlt össze, a ki azt hangoztatta, hogy a női magasabb kiképzés ügyét a társadalom karolja föl. Csiky Kálmán, Alexander Bernát tanárok, Wörishofen Károly budapesti tanfelügyelő, György Aladár, Hampelné Pulszky Polixena, stb. vettek részt az eszmecsereben. Az értekezlet megállapodása az volt, hogy szükséges a nőképzésnek egy magasabb intézményét megalkotni s erre a nőképző egyesület hivatott. A tervezet kidolgozására bizottságot alakítottak.

Vidéki hírlapírók Budapesten. A vidéki lapok képviselői vasárnap, a hó 8-án gyűlnek össze Budapesten, hogy megállapodásra jussanak egy országos hírlapíró-szövetség szervezésére. Az orsz. kiállítás igazgatósága a vidéki sajtó gyűlékezését fölhasználva, meghívta a lapok képviselőit a kiállítási építkezések megtekintésére is. A vasárnap délutánt a kiállítás területén töltik, a Debreczeni csárdá-ban lesz az ebéd is, délután pedig a kongresszust tartják meg.

Kármán emlékezte szülőhelyén. Kármán József, Fanni hagyományai-nak írója, száz év előtt hunyt el, s ez alkalomból szülővárosa Losonc emléket állít az úttörő jeles írónak. A bizottság, mely a gyűjtést régebben folytatja, három emléket tervez. Az egyik (kőbelszik) a város központjában, a Teleki László grófról elnevezett sétatelen fog állani, a következő felírással: Kármán Józsefnek, a nemzeti újjáébredés egyik úttörőjének, emlékül állította a honfiai kegyelett. A költő halálának 100-ik, Magyarország fennállásának 1000-ik évében. Egy másik emléket (lanttal díszített sírkő) Kármán eddig jeltelen strjára kerül a losonci református temetőben, meg annak a házának falába, mely a költő szülőháza helyén épült, fekete márvány táblát tesznek. Mind a három emléket Kármán halálának évfordulóján, 1896. május 30-án lepezik le.

Magyar utazók Indiában. Szalay Imre országgyűlési képviselő és dr. Madarász Gyula múzeumi őr a hónap végén tudományos expedíciót vezetnek Indiába és főleg Ceylon szigetére. Az expedíció deczember 31-én indul el a fővárosból s márcziusban jön vissza. Ceylon belsejébe hatolnak, s ott két hónapig tudományos gyűjtéseket fognak végezni a magyar nemzeti múzeum számára, a mely preparátórium is elküldi velük.

Xongorákat és pianinókat vásároljunk ott, a hol minden tekintetben megnyugtató garanciát kapunk. Mint ilyen előrendít bevásárlási forrást leginkább ajánlhatjuk Keresztély mintá-zongoratermet Budapest, Váci körút 21. sz. alatt. (Ipar-udvar.)

Halálozások. Dumas Sándort nov. 30-ikán temették el Párisban, az elhunyt kívánsága szerint egész egyszerűn; egyházi és hivatalos pompa, katonai dísz nélkül, kétgátú gyászkoosin szállították ki hűlt tetemét. Annál egyszerűbb volt a gyászkiéret, melyet a legelőkelőbb társadalmi körök ezrei és ezrei alkotnak. A köztársaság elnökének képviselőiben Bourgeois miniszterelnök jelent meg, a kormányt pedig Combes és Mesureux miniszterek képviselték. Az irodalmi, művészeti és tudományos testületek küldöttségei a koporsó után haladtak. A menet két koszorús-kocsi nyitotta meg, de maga a gyászkoosi is valószínűleg eltűnt a sok virág közt. A számtalan koszorú közt ott volt a budapesti nemzeti színház koszorúja, melynek nemzeti szalagjain a felirat volt francia nyelven: Franciaának született, de minden nemzetnek művelt emberei siratják őt. — A gyászkoosi bojtjai Sardou, Zola, Claretie, Detaille festő s Ferrvier tábornok tartották. Sűrű néptömeg szakadatlan sor képezte a gyászhatárt a Montmartre temetőig, a hol a híres író hamvait — ugyancsak utolsó kívánságának megfelelően — minden bucsubeszd nélkül gyújtették el egy ideiglenes sírban. Megható mozzanata volt az egyszerű szertartásnak az, midőn a Malesherbes-téren a fiú koporsójával vonultak el az apa szobra előtt. — Dumas végrendeletében meghagyta, hogy abban a zubbonyban temessék el, melyben dolgozni szokott, s bő kék nadrágjában. Így öltöztették föl a halottat, kiről Detaille festő vázlatot készített. Végrendeletben különösen hangoztatta az egyszerű temetést. Teljes életében ellensége volt úgy a lakodalmas, mint a halottas szertartásoknak, és semmi felekezethez nem tartozott. Gyermekeit is a szabadgondolkodók szellemében nevelte. Egyházi szertartás szerint nem esküdött meg és temetésén sem volt pap. Két leánya közül az ifjabbik, Colette, néhány évvel előt, apa tudja és beelvezése nélkül fölvetve a keresztianyságra. Napoleon huga, Matild herczegnő volt a keresztanyja. Dumas e miatt nemcsak Golette-re haragudott, de régi barátjára, Matild herczegnőre is. Nagy vagyont, két egyenlő részben, feleségének és két leányának hagyta, Meissonier által festett képét a Louvrenek. Irodalmi tekintetben ugy rendelkezett, hogy hátrahagyott darabjai, vagy kéziratjai közül egyetlen egyet sem szabad kiadni.

Dimitrievics Nektár verseczi görögkeleti püspök, főrendiházi tag, decz. 2-ikán meghalt 55 éves korában Verseczen. Meghüléséből származott szívjárgozta az értejeljes férfiu gyors halálát. Nagy-Becs-kereken született, hol atya ispán volt. Középsikoláit szülővárosában és Bécsben végezte. Utóbbi helyen jogot is tanult, majd Verseczen teológiai. 1874-ben prodiakonussá avatták fel. Állandóan Kengyelcz püspök oldalán működött, a ki őt 1882-ben archimandritává nevezte ki. 1883-ban püspökké nevezték ki.

Kruza Jánosné, a néhai nagyhírű unitárius püspöknek, a jeles írónak, a székely népköltészet kincsei összegyűjtőjének özvegye, meghalt Kolozsvárt, 78 éves korában, özvegyesége 20-ik évében. Temetése a hó 3-ikán ment végre. Koporsójánál Ferencz József unitárius püspök mondott szép gyászbeszédet.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Képes László, nyug. törvényészi bíró, 1848-49-iki honvéd, 73-ik évében, Sátoralja-Ujhelyen. — Domu Lajos, nyug. bogdándi ev. ref. lelkész és esperes, 77 éves, Nagy-Kőrösen. — Kemény József, Zilah város levéltárnoka, élete 85-ik évében. A szabadságharcot mint örnagy küzdötte végig s annak levertése után 3 évi várfogságot szenvedett. — Vojnicz Félix, Szabadka város főjegyzője, 47 éves korában. Épen Szegedre akart utazni a szabadkai polgármester sajtóörének tárgyalására, mikor szélhűdés érte. Temetése a hó 3-ikán nagy részvét közt ment végre. — Szadai Záhrtzy Ottó, 1848/49-es honvédszádos, 66 éves korában, Takta-Szadán. — Haudorner József, pénzügyi tanácsos, ki Budapesten is hosszabb ideig működött az adófelügyelőség-nél, Selmeczen. — Lullay Mánó hazánfia, jómódú amerikai polgár, ki a forradalom után menekült ki Kossuth kíséretében, később az amerikai polgárháborúban örnagy lett, 88 éves korában Washingtonban, hol pipájától meggyűlt ágyában összegegett. — Dabasi Halász Ignác ügyvéd, 57 éves, Felső-Dabason. — Mandl Ferencz, volt honvédszádos és fővárosi bizottsági tag, az Első magyar iparbank igazgatótanácsosa, Budapest. — Id. MARTINY ANTAL, nyug. jószágigazgatóság titkár, 75 éves, Újbányán. — Dr. STEINITZ TÓBIÁS, aljárásbíró, 30 éves, Baján. — Váraljai SIMON DANIEL, volt 48-as honvédfőhadnagy, Maros Ilén. — Kóházi BALOGH LÁSZLÓ, 79 éves korában, Nagy-Szalontán. — Kőrössi ÁRPÁD, ügyvéd, megyei bizottsági tag, Háromszék megye tisztelhetibb ügyésze és a háromszéki gazdák szövetekezetének igazgatója, 48 éves, Sepsi-Szent-Györgyön. — BERTALANICZ JÁNOS, nyug. tanító, 63-ik évében, Dráva-Vásárhelyen. — MAYER ÁRMUN, a székes-béai iskola volt igazgatója, a székesi tanító-egyesület alelnöke, ki 43 évig fáradozott a tanítói pályán, ezélt egy évvel vonult nyugalomba, 68 éves korában, Székes-Béán. — NAPPENRUCK KÁROLY, nyug. laktanyafelügyelő, volt 1848/49-beli honvédszázados, 76 éves, Kolozsvárt. — SAL-LAY JENŐ, Zsebely temesmegyei nagyközség jegyzője. — BÉKEFFY SÁNDOR, a váci püspöki uradalom kasznárja, 51 éves. — NALÁCZY FERENC, 76 éves, Deésen. — SZEIT-IVÁNTY KÁZMÉR, 1848/49-iki és nyug. m. kir. honvédelezredes, a lipótvármegyei honvédegylet elnöke, 82 éves korában, Lipó-Szent-Ivánon. — PICHLER IMRE, alsó-domborui közjegyző, Zalamegye megyebizottsági tagja, olvasóköri alelnök, 46 éves, Alsó-Domboruban. — BALOGH KÁROLY, s.a.-uhelyi kir. járásbíró, 1848-49-iki honvédszádos, 71-ik évében, Sátoralja-Ujhelyen. — GLANZER MIKSA ny. főbányatanácsos, 1848-49-iki honvédfőhadnagy, 66 éves, Kőröczbányán. — Id. GALOCHI TÖMÖRYÉNY JÓZSEF, 48-as honvédfőrmester, az alsóhercegyeai szőlődezmaváltás jogbiztos, Nagy-Enyedben.

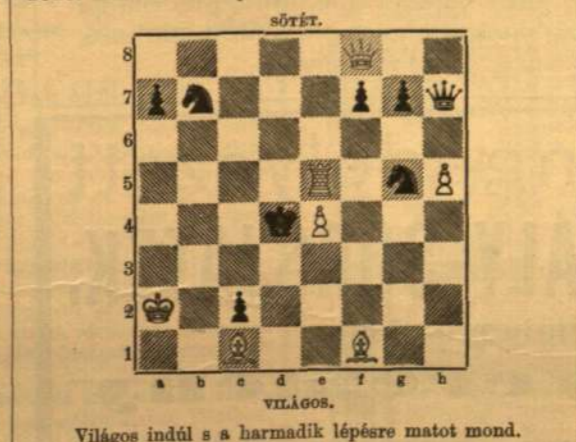
Csikos ISTVÁNNÉ, Kiss Mária, 40 éves korában, Szegeden. — ÖZV. BOBÓ ANTALNÉ, szül. Buchberger Anna, 67 éves, Szombathelyen. — ÖZV. FÖLDES GYÖRGYNÉ, szül. Elek Etelka, 52 éves korában, Pozsonyban. — ÖZV. PALOTAY GYULÁNNÉ, szül. Lovassy Jozefin, volt vidéki színésznő, Palotay Piroskának, a nemzeti színház fiatal művésznőjének édes anyja, Budapest. — SCHÖNSTEIN KÁROLYNÉ, szül. Szombathalvi Anna, Szombathalvi Albert detektiv-felügyelő testvére, 31 éves, Budapest. — BRUZ ERVINA, Bruz László dévai gyógyszerész leánya, élete 17-ik évében.

HALÁLOZÁSOK.

1895. számú feladvány. Kohts J. és Kockelkorn K.-tól.

SAKKJÁTÉK.

1925. számú feladvány. Kohts J. és Kockelkorn K.-tól.

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1916. sz. feladvány megfejtése. Marin V.-tól.

1. Fh6-d2 ... Kd3-d2: (a) 1. ... F. sz. (b) 2. Vh8-d4+ ... t. sz. 2. Vh8-d8+ stb.

3. H mat. Világos b. sítát 1. ... h6-h5 2. Vh8-h6 stb.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andori S. — Kovács J. — Eördög János. — Stefánkö L. — Berhidán: Scheiber Adolf. — A pesti sakk-kör

Szerkesztői mondanivalók. Karácsony-est, Megnyugvás, stb. Valamennyi a közölközés határainál áll, de a magasabb irodalmi színvonalat egyik sem éri el.

Erdői kápolna (Lenaau). A harc között (Körner), Sötét új (Olászló). Jó műfordító senki sem lehet, a ki nem ura a nyelvnek és verselésnek. E fordításokban annyira nehézség, darabos a verselés, hogy az olvasó csak kinnal tud keresztüllábolni rajtuk.

Delen. Lenuaun ezt a rendkívül hangulatos költeményét a fordító egészen laposá, színtelenné teszi. Ime mindjárt az első strófa az eredetiben és a fordításban: «Dort nach Süden zieht der Regen, Winde brausen südenwärts, Nach des Donners fernem Schlägen, Dort nach Süden will mein Herz.» «Mormol a szél csöndesen: Ott, hol távol villám dörög, Mormol a szél csöndesen: Mormol a törnyosulnak délen, Ott van, ott az én szívem.» Mennyi letródott az eredeti himporából! Pedig ez talán még a legsikerültebb verszaka a fordításnak. Szent István madarálk. Nyelvbéli botlások s formai fogyatékosok erőteljes, festői sorokkal váltakoznak. A tárgyba sem igen tudott szerző költői élelet önteni, ahoz a királyné eleven jellemzésére s némi korfesterre lett volna szükséges.

Nem közölhetők: Neven napján. Mióta emlékszem. Epedés. Vallomás. A két első trühető a többi azonban gyarló. Egyik versben pl. azt mondja a szerző, hogy jó, hogy kedvese szegény, így nincs mit félnie, hogy ölel karja rajta hagyja a nyomát a lány derekán, mert a lány hajnalig kimossa ruháját; ha gazdag volna, egy boldog órát sem tölthetne vele: «Mert a selymruhát kimosni nem lehet.» Micsoda izetlenség, mondhatnók, közönlenség ez! Könyvet azt hinné az olvasó, hogy szerző kéménysepről-gény.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 47-ik számában közölt képtalány megfejtése: Az Operaczió tal.

Heti naptár, deczember hó.

Table with 4 columns: Nap, Katholikus és protestáns, Görög-Orth, Israellita. Rows include 8.V. F. 2. B. A. sz. fog., 9.H. Leokádia sz., 10.K. Melkiades pp., 11.S. Damaz pp., 12.C. Szinesz vt., 13.P. Luczia sz., 14.S. Nikáz pk.

Báli selyemszöveteket 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér, színes, Henneberg-selyem 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos, kockázott, mintázottak, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban) postábról és vámentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordulattal küld: Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. — Svájczba czimzett levelekre 10 kros, levelező-lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. — Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 6045

A Franklin-Társulat nyomdájában Budapesten, melyet a strike-mozgalom nem érintett, s melyben száz-harmincznál több szedő, gépember és segédmunkás szakítás nélkül folytatja a munkát, néhány vidéki szedő még alkalmazást kaphat; korrekt munka és a kellő szakképzettség igazolása megkívánatik.

A Richter-féle Horgony-Kőpítőszekrények. Ha valamely játékszerrel mondható, hogy a gyermeket komoly gondolkodásra serkenti és a szemet és kezet egyaránt képezi, úgy ez bizonyára a Richter-féle Horgony-Kőpítőszekrényről mondható, a melynek ezen előnyök tulajdonítotók. A Horgony-Kőpítőszekrény különféle alakjaival az előbbi faszekrényvel szemben igazán új játéknak tekinthető és már a mindegyik szekrényhez mellékeltek pompás mintalapok egyszerű megtekintése elég arra, hogy magunk is ugyanazon meggyőződésre jussunk. Igazán bámulatra méltó, mily nagy és pompás építmenyek állíthatók fel már egy aránylag kis szekrényvel. Tehát valamennyi szülőnek, a kik még kétségben vannak, mit vegyenek ez évben gyermekeiknek karácsonyi ajándékkul, legjobb és legsikerültebb ajándéknak a Horgony-Kőpítőszekrényt ajánlhatjuk. Nehogy bevásárlás alkalmával értéketlen utaztatott kapjunk, arra kérünk figyelni, hogy mindegyik valódi kőpítőszekrény a Horgony gyári jeggyel el legyen látva.

Minden 3-ik sorsjegy nyer. Telefon 16—70. NAGY Alapított 1885. 4.332.000 korona as államtól garantírozva.

MAGYAR OSZTÁLY-SORSJÁTÉK

a budapesti milleniumi kiállítás alkalmából:

Főnyeremény EGY MILLIÓ KORONA

Az összes nyeremények 4.332.000 korona.

Huzás 1895 december hó 6—14-ig.

Sorsjegyek árai: egy egész 40 frt, egy fél 20 frt, egy tized 4 frt, egy huszad 2 frt.

Vidéki megrendeléseknél a sorsjegyek bérmentes küldésért és a nyereményjegyekért 30 krral több.

Ifj. SCHÖN ÁRMIN bank- és váltóüzlete

21.499 nyeremény levonás nélkül.

Budapest, Erzsébet-körut 48.

21.499 nyeremény levonás nélkül.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

TÜNDÉRMESÉK

PERRAULT,

D'AULNAY és BEAUMONT-né után

franciából fordította

HARASZTINÉ RÉCSI JOLÁN.

Diszkiadás

66 finom fametszeti képpel.

Ára díszkötésben 2 frt.

A francziáknak Perrault volt az, a mi a németeknek a két Grimm testvér: a népmesék lelkes, szorgalmas gyűjtője és kiadója. Egészen az ő érdeme azonban a feldolgozás modora, s ebben igazi művész. — Tudjuk, hogy e mesékből Doré Gusztáv is adott egy nagy albumszerű kiadást gyönyörű rajzaival, a mi kétségtelen bizonyítéka e mesék nagy becsének!

A SZAMÁRBÓR.

Tartalom: Kékszakáll. Piroška. Az elbűvölt királyleány. Csizmás kandur. Hamupipóke. Hüvelyk Matyi. Szamárkör. Bobitás Riké. A tündér. Az aranyhajú királyleány. A kék madár. A fehér cecica. Ózike az erdőben. Kévecz herceg. A szép és a szörny.

Az államtól engedélyezett MAGYAR OSZTÁLY-SORSJÁTÉK. Huzás december 6—14-ig. 21.499 nyeremény 4.332,000 korona összértékben. Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben Egy millió korona.

Sorsjegyek árai: 1 egész 40 forint, 1 fél 20 forint, 1 tized 4 forint, 1 huszad 2 forint.

Fővárosi váltóüzlet-társaság Adler és Tsa, Budapest, Nádor-utca 13.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

RÓZSÁK KÖNYVE

Hazai és külföldi írók műveiből.

Tizenkét színezett rózsaképpel.

Összeállította

G. BÜTTNER JULIA.

Ára díszkötésben 5 frt.

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen

legjobb hatású szer a RÉTHY-féle pemetefü-czukorka, mely ezen bajokat gyorsan megszünteti. Kapható minden gyógyszerárban. Egy doboz ára 30 kr., 5 doboz 1 frt 50 krral bérmentve küld.

Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán.

Főraktár TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerára Budapest.

Ujdonságok

NŐI SZÓRMEÁRUKBAN,

URI VÁROSI BUNDÁK

ÉS URI UTAZÓ BUNDÁK

dús választékban készleten. Megrendeléseket mérték szerint pontosan és szolidan eszközölnék.

FREUD és CZIRING szőrmesterok, Bpest, Deák Ferenc-utca 19.

Hirdetések felvételnek

a „Vasárnapi Ujság” kiadó-hivatalában,

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

„Szakfényképészek Közlönye”

havi folyóirat fényképészek foglalkozók számára.

Szerkeszti: Zitkovszky Béla, fényképész.

A „Szakfényképészek Közlönye” az egyetlen magyar szaklap, mely az előrehaladt magyar fényképészetet méltán képviseli. Cikkeit a legjobb szakírók írják. Minden számban 1—3 művelésként hoz, melyek mindegyike műbecsrel bír. Állandó pályázat szakírók számára.

Előfizetési ára egész évre 3 frt, fél évre 1 frt 50 kr.

A „Szakfényképészek Közlönye”

kiadóhivatala Miskolcz, Széchenyi-utca 45.

Advertisement for Kwizda Ferencz János Kwizda-féle Restitutionsfluid, including details about the product and contact information.

OSZTÁLY-SORSJÁTÉK

21499 pénznyeremény levonás nélkül.

Főnyeremény egy millió korona.

Összes nyeremények 4 millió 332,000 korona.

Huzás 1895 december 6—14-ig.

Sorsjegyek árai: 1/4 40 forint, 1/2 20 forint, 3/4 10 forint, 7/10 4 forint, 9/10 2 forint.

Vidéki megrendeléseknél a sorsjegyek portmentes beküldésért és a nyereményjegyekért 30 kr. beküldendő.

WOHL J. bank- és váltó-üzlete Budapest, Ferencz József-tér 3. sz.

magyarok bejövetele... Tisztelettel ajánljuk a Magyarországra utazóknak...

Valódi szt. andriasbergi, legkitünőbb... Legnagyobb raktár férfi-fehérművek, fehér és színes ingek, lábravalók, gallér- és kizelőkben, dús választék a legújabb keztük, zsebkendők, harisnyák és mindenféle tricót-czikkekben; utazási ingek, sapkák, plaidok, esernyők, nadrág-tartók, inggombok, stb.

LATZKOVITS A.

CS. ÉS KIR. SZAB. ING-GYAROS

IV., Váci-utca 22. BUDAPEST. IV., Váci-utca 22.

6153 (Nemzeti szálloda.)

Advertisement for Brausweller Janos watch and jewelry store, featuring an image of a pocket watch and text about their products and services.

PSERHOFER J.-féle

gyógyszertár, Bécsben, I. kerület, Singerstrasse 15. szám alatt „zum goldenen Reichsapfel”

„VÉRTISZTÍTÓ LABDACSAI”

melyeket azelőtt „Egyetemes labdacsoznak” neveztek, joggal használhatók az utóbbi nevet ezek a labdacsok nagyon sok betegségben használatosak, kitűnő hatásúak. Erők a labdacsok sok évtized óta vannak általánosan elterjedve és kevés olyan család van, mely egy kis készletet ne tartana otthon ebből a kitűnő házi szerből. Számos orvos ajánlja ezeket a labdacsokat házi szernek, különösen ama bajok ellen, melyek rossz emésztés és székrekedés által támadnak, u. m.: epékeringés zavara, májba, bélgöngyöcsög felgyulladásának, az agyban való vértelülésnek, aranyér eseteiben stb. A vértisztító tulajdonságuknál fogva különösen jó hatásúak vérszegénységben és az ebből eredő betegségekben: sápadtságban, ideges fejfájásban stb. A vértisztító labdacsok hatásos enyhé, fájdalom nem okoznak és így a leggyöngébb betegek és gyermekek is bizárat bevehetik. Ezen vértisztító labdacsok több mint 100 év óta tisztá és hamisítatlan minőségben kaphatók az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban Bécsben, Singerstrasse 15. sz. a. s egy csomag, melyben 6 doboz van, 1 frt 5 krra kerül, bérmentesen utánvéttel küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el. Az összes előleges beküldésénél (mi legjobban postautalványval eszközölhetik) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr, 2 csomag 2 frt 30 kr, 3 csomag 3 frt 35 kr, 4 csomag 4 frt 40 kr, 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 30 kr-ba kerül. Ezen kívül még mindennemű megbízások elfogadtnak s a leggyorsabban és legolcsóbban teljesítetnek az „arany birodalmi almához” címzett gyógyszerárban: Bécs, Singerstrasse 15. sz. a. Csak azon labdacsok valódiak, melyeknek használati utasítása J. Pscherhofer aláírásával van ellátva és ezen aláírás minden doboz födelén vörös színben van nyomtatva. Raktár Budapestben, Török József gyógyszerárban, Király-utca 12. sz. a.

A „Franklin-Társulat” kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

TOMPA MIHÁLY VIRÁGREGÉK

NYOLCZADIK KIADÁS.

Nyolcz színnyomatú képpel.

Átlazra nyomtatott színnyomatú díszkötésben 8 frt.

A Richter-féle Horgony-Köepítészreknék

mint azelőtt páradának a maguk nevében; három éven felüli gyermekek számára a legkedveltebb karácsonyajándék. Olcsók, mivel csak három évvel tartanak és mindig kiegészíthetők és nagyobbit-hatók. A ki ezen, a maga nevében páratlan játék és foglalkoztatásért még nem ismeri, az rendelje meg az alant jegyzett óráktól az új, gazdagon illusztrált árjegyzéket, mely bérmentesen elküldetik. Bevásárlás alkalmával határozottan: Richter-féle Horgony-Köepítészreknék kérésre és minden egyes szekrény „Horgony” gyárjeggyel, mint nem valódi, keményen visszatartandó; a ki ezt elmulasztja, könnyen kaphat kevesebb értékű utánzatot. Megjegyzendő, hogy csak a valódi Horgony-Köepítészreknék tervszerűleg kiegészíthetők és hogy elnézésből bevásárlott utánzat mint kiegészítés teljesen értéktelen volna. Azért csak a hiros valódi szekrények elfogadandók, a melyek 40 kr., 75 kr., 90 kr. egészen 6 frt-ig és magasabb áron a finomabb játékszerüzletekben készletben vannak. Új! Richter-féle Türelmi játékok u. m.: Ne oly hevesen, Columbus tojása, Villámhárító, Gondűr, Fejtörő stb. Egy játék ára 35 kr. — Csak a „Horgony” által ellátott játék valódi!

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

A Franklin-Társulat kiadásában, Budapestben megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

Két gyönyörű képeskönyv a kicsinyek számára:

JÓ GYERMEKEK KÖNYVE.

Képes könyv versekkel. Írták: Szász Károly és Vargha Gyula. Rajzolta Thumann Pál. Ára 3 frt 60 kr.

A ki ismeri Thumann Pál mély bensőségtől áthatott képeit, érteni fogja, hogy két oly jelentős, mint Szász Károly és Vargha Gyula, állt össze, szöveget írni e képeskönyvhöz.

GYERMEKÉLET.

Képes könyv versekkel. Írták: Szász Károly és Vargha Gyula. Rajzolta Kleimichl J. Ára 3 frt.

Ez a könyv méltó párja a Thumann-féle „Jó gyermekek könyvének”. Igazi, gyermekekhez szóló szöveg és rajz föllelemlik a vásári gyártmányokon.

E két képeskönyvvel a lehető legjobb hatást lehet elérni a gyermekvilágban. Ma, midőn százával kerülnek piacra a silány képeskönyvek, kétszeres óvatosság szükséges, mikor kedveseink számára válogatunk.

Kinek van szeplője?

vagy bármi folt, vagy pattanás az arcán? Az teljes biztonságga fordulhat annak eltüntetésére végett a világírú Serail arczenőcsőhöz, mely nemcsak eltávolít mindenféle bőrtisztálanságot, hanem az arcbőrt vakító fehérré, tisztává és üdévé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr. Kapható Budapestben: Török József gyógyszerárban, ahol és minden magyarországi gyógyszerárban. Rozsnyay Mátyas gyógyszerész, Aradon.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

RICHTER F. AD. és társa.

Először magyar egész és kir. szabadalm. köepítészreknégyár. Budapest, Király-utca 4. BECS, gyár: XIII. kerület, Radolstadt (Thür.), Oltan, Rotterdam, London E.C., New-York, 215 Pearl-Street.

BUDAPESTI CZÉGEK.

Jury-tag és több kiállításon kitüntetve.
BUCHHALTER-féle
 első magyar mű- és vegyérték-intézet
 Budapest, Ferencc-körút 20. sz.
 Férfi- és női ruhák, csipkék, függönyök, szőnyegek és minden e szakba vágó czikkék a legutányosabban tisztítottak.
 Posta ertesítés után a ruháért hákos küldünk és vissza külföldik.

Fényképészeti készüléteket
 műedvelők számára, legújabb uti-távosóveket a tirage rapid, kitiinó szemüvegeket megvizsgált maximal-lázmérőket, Aneroïd (légsúlymérőket) szabadalmazott rajzeszközöket ajánl
CALDERONI ÉS TARSA.

FÖLDVÁRY IMRE
 férfidivat- és fehérmű-raktára.
BUDAPEST,
 V., Koronaherceg-utca 11. sz., a főposta mellett és VII., Kerepesi-út 9., a Pannónia mellett.
 Saját szabászat. — Telefon. — Arjegyzék bérmentve.
 Czágom össze nem tévesztendő Földvári J. (Jakab) czéggel.

Hazai ipar.

LÉDECZY SANDOR
 zongora- és pianino gyára
 Kosuth Lajos-utca 15. sz.
 Gyár: Dandár-utca 22. sz.

LATZKOVITS A.
BUDAPEST,
 IV. kerület, Váci-utca 22. szám.
 Cs. és kir. szabadalmazott fehérmű-gyáros ajánlja
uri divat- és fehérmű-ujdonságait.

Tanulmányokat
 Névelőknek
 Gyermek- és ifjúkorra
 ajánl
 és
 elhelyez

Gerson Anna asszony
BUDAPEST,
 Andrassy-út 21.
 (félemelet).

Blätterbauer R.
 a frankfurti Raff-Conservatorium volt tanárnője, leczkékkel ad zongora játékokban és zeneelméletben.
 Lakása: Üllői-út 21. földszint 4. ajtó.

Berndorff fémarú-gyár.

 Budapest, Kristóf-tér és Váci-utca sarkán.
 Gyártmányok:
 Alpaca-ézüst, China-ézüst és alpacéből:
 u. m. étzerek, asztalterítékek minden kivitelben; gyertya- és gyufa-tartók, teakannák, tea-szűrők, magánházak, szállodák, vendéglők és kávéházak részére.
 Kelengyék, esetták.
 Szabadalmazott tiszta nickel főző-edények.
 Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Eisenschiml és Wachtl
 Budapest, Váci utca 12
 Gyár: Bécs, Kaiserstrasse 62.
 Legnagyobb raktár mindennemű fényképészeti gépek és készülékekből.
 Alapítva 1856. — Többször kitüntetve.
 Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
 Uj! A fotografálás elemei. Ára 2 frt

HORVÁTH ISTVÁN
 HANOSZERSZABÓZÓ
 Budapest, Váci utca 12.
 Saját gyártmányú pedálos csimbalom, hegedő, harmonika, fuvola stb. hangszerekről árjegyzéket küldök. Csímbalom-iskola, írta, Kallitai J. zenetanár, ára 3.50. Tülnkö-iskola 1 frt. Csímbalomok folyóirata minden hóban 2-szer jelenik meg kiadásomban, előzetes egy évre 4.50 **Horváth István**, 8 cs. és 8. kir. főispán János főh. udvari székfője, Budapest Erzsébet-körút 2. és Kerepesi-út 40.

MEGJELENT
 és Szerzőnél (Budapest, I., Vár, Disz-tér 10) és általa minden könyvkereskedésben kapható:

VARGA OTTÓ: MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE.

A *Kisfaludy-Társaság* pályázatán koszorúzott mű, arra szánva, hogy minden magyar ház olvasott könyve legyen.

Egyedüli, rendszeresen illusztrált, teljes magyar történet egyetlen (870 lapos) kötetben, 226 képpel
 Portómentes küldéssel ára: füzve 7 frt, kötve 8 frt.
 Megrendelhető leggyorsabban postautalványon.

Hirdetések elfogadhatnak a kiadóhivatalban, Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.

Hapezi!
 Nátha elleni szer!

 Árja 35 kr. A vidék számára bérmentesen, az ország előzetes bekládása után 50 kr. Főraktár **Török József** utca, Budapest király-utca, valamint minden gyógyszerárban és gyógyszerkereskedésben.

FAIRBANKS MÉRLEGEK
 a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.
 A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszertiek, tolös súly fém-mérőkarral bírnak és a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérlegelik. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük miatt fogva, ugy hazánkban mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.
Gazdasági, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket,
 czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetükkel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek.
FAIRBANKS-TÁRSASÁG
 mérleg- és gépgyára.
 Budapest, Andrassy-ut 14. sz.
 Gyár: Ujpest.

DECKERT és HOMOLKA
 elektrotechnikai intézete
 Gyár: **BUDAPEST** V., Dorottya-utca 8. sz.
 A magyar állam és a m. kir. államvasutak szállítói.
 Gyártanak és szállítanak: Sürgönyberendezéseket vasutak számára; elváltatják azok javítását és szerkesztését. A minden államban szabadalmazott és általános használatnak örvendő **GRAPHIT-MIKROFON** feltalálói és kizárólagos gyártói.
 Telefon-központok szolgálattal vagy a nélkül iradók számára; telefon-berendezések vasutak, hegyi pályák, bányák és kohóművek, erdészetek és uradalmak számára.
VILLÁMHÁRÍTÓK,
 villamos világítás és erőátviteli berendezések, minden nemből, a legbiztosabb kivitelben és legolcsóbban, szavatosság mellett elváltatnak.
 Képes árjegyzék és költségtervezet ingyen és bérmentve.

Telefon 1156. **Ditrichstein M.** Telefon 1156.
Lakás- és ablaktisztítási padló-beeresztési vállalat.
 V., Erzsébet-tér 13. szám alatt.
 Tisztít alaposan, pontosan és olcsón egész lakásokat, új épület, üzleti helyiséget; ugyszintén padlók beeresztése és lakirozása legjobban lesz eszközölve, továbbá elváltatja a férgek alapos kiirtását.
 Ablaktisztítás bérletben nagyon olcsón és pontosan, csakis megbízható munkások által.

MAGYAR OSZTÁLYSORSJÁTÉK.
 21499 pénznyeremény levonás nélkül.
Főnyeremény 1 millió korona
Összes nyeremények 4 millió 332,000 korona
 Huzás december 6-14-ig.
Sorsjegyek árai: 1 egész 1 fél 1 negyed 1 tized 1 huszad
 40 20 10 4 2 forint.
BEIFELD J. Bank- és váltóüzlete.
 Budapest, Károly-körút 1. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

50. SZÁM. 1895. BUDAPEST, DECEMBER 15. 42. ÉVFOLYAM.

Műhelyes feltevések: **VASÁRNAPI UJSÁG** és **egész évre 12 frt** POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt félre — 6.
 Csupán a **VASÁRNAPI UJSÁG** { egész évre 8 frt félre — 4.
 Csupán a **POLETIKAI UJDONSÁGOK** { egész évre 5.- Kétféle előfizetés: a postai megfizetéses (vélő) is csak a postai félre — 2.50

A LEVANTÉBA KIKÜLDÖTT OSZTRÁK-MAGYAR HAJÓHAD.

A NAPI POLITIKA legizgatőbb eseménye jelenleg az örmény és kurd népek között évszázadoktól fogva dúló villongások elmérgesedése és Törökországnak, az u. n. «beteg ember»-nek, ebből következő válságos helyzete. Törökország egyre halogatja az örmények sanyarú helyzetének orvoslását czélzó reformigéreteinek bevaltását.

Gróf **Goluchowszky** külügyminiszterünk elvitázhatatlan bizonyosságát adta politikai éleslátásának, midőn fölismerte a messze Ázsiában egymásra tornyosuló háborús fellegekkel Európára is átsapható vihart.
 Rávette az európai nagyhatalmakat, hogy egyöntetű föllépésükkel kényszerítsék a «Fényes kaput» a sürgetett reformok megvalósítására. Ennek az egyöntetű föllépésnek nagyobb nyomatókat szerezni van hivatva az u. n. flotta-tüntetés, melyben természetesen monarchiának is, mint kezdeményező államnak, megfelelő számú hajóval részt kell vennie.

E kiküldött hajók vezérletének intézése, mint önként értendő, bár **Sterneck** Miksa tengernagyunk hatáskörébe tartozik. Ő rá hárított az a feladat, hogy a kényes vállalathoz az alkalmas flotta-parancsnokot és a kellő számú hajót is kiszemelje. A lapok értesítéseiből olvasóinknak is bizonynyal tudtára esett, hogy ez az érdemes magas rangú tengerészünk:

SEEMANN KÁROLY ELLENTENGERNAGY, a Levantéba kiküldött osztrák-magyar hajóhad parancsnoka.

parancsnoka, mely tisztet mintegy tíz évig viselte. Ő szerkesztette az akadémia új rendszabályzatát. És ha tengerészti növendékeink e képző intézete, mondhatni, a legjobb európai hasonló intézetek sorában foglal helyet, ez nagy mértékben Seemann — felülről mindig hathatósan támogatott — működésének köszönhető. Pedig mondanunk sem kell, mily nehéz, és tekintve a haditengerészeti tudomá-

nyok és a technika folytonos, rohamos haladását, a legnehezebb paedagogiai feladatok közé tartozik ilyen czélú képző intézet helyes vezetése. Ezenfelül a fumei magyar tengerészeti hatóságának is mindenha szívesen szolgált szakavatott tanácsával. Érintkezéseiben Magyarország közjogi állását, mint természetes is, a leglekiismeretesebben respektálta és hazánk iránti meleg rokonszenvének minden alkalommal bizonyítékát adta. Erdemei elismeréseként bírja a **Ferencc-József-rend** commandeur-keresztjét, a **vaskorona-rend 3. osztályát** a hadi díszítéssel és mind a két katonai érdemjelet.

A kiküldött osztrák-magyar hajóosztálynak fő állomáshelye a **Pyraeus**, honnan esetleg időnként czirkalásokra fog kiindulni; míg az angol és orosz hajóhad Szalonikában, a francia és orosz hajóhad Szmyrnában állomásoznak.

Az osztrák-magyar hajóosztály következő hajókból van összeállítva:

A «**Kaiserin Elisabeth**» kos-czirkáló és admirálshajó. Ezen vonta fel lobogóját az escadre(hajóosztály) parancsnok, **Seemann** ellentengernagy. Ugyane hajón tette meg két évvel ezelőtt **Ferencc Ferdinánd** főherczeg világ körüli útját. Az egész hajó aczélból épült. Viz-kiszorítása (déplacement) 4064 tonna; menetgyorsasága óránként 19 teng. mérföld. Oldalvértje nincs ugyan, de két fő ágyúja 9 centiméter vastagon panczélzott barbette-tornyokban van elhelyezve; a parancsnoki torony hasonlóan van vértelve. A hajó gőzgépei és a kazánokat, mint a hajó legfontosabb részeit, 7 cm. vastag aczélvérttel ellátott

ives fődézet védi az ellenséges lövedékek ellen. Dőfő sarkantyúja 114 tonnát nyom. Tüzérsége: két, 24 cm üregű (kaliberű) Krupp-féle aczélágyú. Hosszaságuk 8.4 méter, csövük súlya egyenként 27 métermázs, a talpaké keretéstől együtt 69 mmázs. Aczélgranát lövedékük súlya 2.15 m.-mázs, magában foglalván 8.1 kg. robbantószeret. Egy-egy lövedéknek löpörtöltése 69 kg. További fegyverzete hat 15 cm. kaliberű,